№11 листопад 2021 р. Всеукраїнська інформаційна газета

Майстер-клас

Осіння подорож до лісу

Нотаріальні послуги для осіб з інвалідністю: як отримати?

Особи з інвалідністю володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених законодавством України на рівні з іншими громадянами.

Тому, для реалізації їхніх прав і свобод державою створюються спеціальні умови, щоб не обмежувати ці права.

Як потрапити на прийом до нотаріуса?

Якщо особа має проблеми зі слухом, потрапити на прийом до нотаріуса можливо за допомогою засобів електронного зв'язку. Електронні адреси державних нотаріальних контор у різних областях України можете знайти на сайтах міжрегіональних управлінь Мін'юсту (https://minjust.gov.ua/str_ter).

Якщо особа має вади зору, при користуванні офіційним вебсайтом Мін'юсту або його міжрегіональних управлінь необхідно перейти на режим «людям із порушенням зору», значок розташований у правому верхньому кутку сайту.

Які особливості порядку вчинення нотаріальної дії за участю особи з інвалідністю?

Якщо фізична особа внаслідок фізичної вади, хвороби або іншої причини (наприклад, неписьменна) не може власноручно підписати документ, то за її дорученням у її присутності та в присутності нотаріуса цей документ може підписати інша особа, яка визначається зазначеною фізичною особою.

Про причини, з яких фізична особа, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, не мала змоги підписати документ, зазначається у тексті документа та у посвідчувальному написі.

Правочин за особу, яка не може підписати його, не може підписувати особа, на користь або за участю якої його посвідчено.

Якщо фізична особа, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, має вади зору або з інших причин не має змоги самостійно прочитати документ, нотаріус уголос прочитує їй текст документа, про що на документі робиться відповідна відмітка.

Якщо фізична особа з вадами слуху чи/та мовлення, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, письменна, вона має прочитати документ і підписати його.

Якщо така особа у зв'язку з хворобою або фізичною вадою не може підписати документ, то при вчиненні нотаріальної дії обов'язково повинна бути присутня особа (сурдоперекладач), яка володіє технікою спілкування з особами із вадами слуху чи/та мовлення і може підтвердити своїм підписом, що зміст правочину, заяви чи іншого документа відповідає волевиявленню та дійсним намірам учасника нотаріальної дії.

Підпис особи (сурдоперекладача) проставляється після тексту документа.

Чи повинна особа з інвалідністю оплачувати вартість нотаріальних послуг?

Так, повинна. Однак зауважуємо, що якщо ви звернулися для вчинення нотаріальної дії до державного нотаріуса – ви будете мати певні пільги з оплати державного мита: від сплати державного мита звільняються інваліди Великої Вітчизняної війни та сім'ї воїнів (партизанів), які загинули чи пропали безвісти, і прирівняні до них у встановленому порядку особи; інваліди I та II груп.

Вказана категорія осіб також звільняється від оплати за додаткові послуги правового характеру, які не пов'язані із нотаріальними діями, які вчиняються, а також технічного характеру.

У свою чергу приватні нотаріуси за вчинення нотаріальних дій справляють плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та фізичною особою.

Оплата додаткових послуг правового характеру, що надаються приватними нотаріусами і не належать до нотаріальної дії, яка вчиняється, провадиться за домовленістю сторін.

Більш детальна інформація щодо суми, яку необхідно буде сплатити за вчинену нотаріальну дію, та інших додаткових платежів може бути надана безпосередньо державним чи приватним нотаріусом за умови надання документів, які необхідні для вчинення відповідної нотаріальної дії.

Водночас зазначаємо, що на підтвердження суми, яку особа має сплатити нотаріусу, на вимогу такої особи нотаріус повинен видати письмову довідку про розмір плати за вчинення відповідної нотаріальної дії, яка визначена державним нотаріусом або щодо якої було досягнуто домовленості між приватним нотаріусом та особами, які звернулися для вчинення відповідної нотаріальної дії, з посиланням на чинне законодавство.

Така довідка має бути підписана нотаріусом та скріплена його печаткою.

Міністерство юстиції України

Журналістів Суспільного навчали етично говорити про спортсменів з інвалідністю

Академія суспільного мовлення за підтримки партнерів провела онлайн-тренінг про дотримання стандартів висвітлення інклюзії у спорті для команди спортивної редакції Суспільного.

Під час тренінгу з командою спортивної редакції Суспільного обговорили сучасну термінологію, баланс думок та емоційну складову у висвітленні інклюзії у спорті.

Виконавча директорка Інституту масової інформації, членкиня наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України Оксана Романюк вважає, що спортивні редакції різних медіа часто оминають увагою тему інклюзії, більше приділяючи увагу політичним чи економічним тренінгам. На її думку, питання етики, професіоналізму та знання теми у сфері показу спортсменів з інвалідністю сьогодні досить актуальне.

«Саме тому було вирішено зосередитися на тренуванні спортивної редакції та ще більше посилити їхні знання», — зазначила вона.

За словами президента Національного паралімпійського комітету України Валерія Сушкевича, радянський погляд на меншовартість спортсменів з інвалідністю досі зустрічається в багатьох українських ЗМІ.

«Для нас однозначно було важливим, що багато телеканалів, серед яких і Суспільне мовлення, масштабно показали все, що відбувалося на Паралімпійських іграх, — зазначив Валерій Сушкевич.

На його думку, у медіа все ще виникають ситуації, які є проблемними з точки зору забезпечення прав, відсутності дискримінації, питань етики та професіоналізму медійників.

«Цей радянський погляд на меншовартість спортсменів з інвалідністю потрібно прибрати та йти в ногу з цивілізованим світом, де основа медійної етики — рівне ставлення до всіх спортсменів і їхніх досягнень», – сказав він.

Членкиня Наглядової ради Суспільного у сфері захисту прав людей з інвалідністю Наталія Гарач додала, що Суспільне мовлення під час Паралімпіади-2020 показало на своїх платформах понад 171 годину різноманітного контенту, включно із трансляціями ігор та спецпроєктами.

Вона зазначила, що професіоналізм журналістів стосується не лише знання правильності вживання термінології, а й уміння етично говорити про спортсменів з інвалідністю.

За словами члена наглядової ради Суспільного та координатора Медіаруху Вадима Міського, у 2019 році Суспільне мовлення одним із перших долучилося до неформального об'єднання українських медіа, які відстоюють журналістські стандарти у засобах масової інформації.

«Сьогодні учасниками Медіаруху є близько 70 українських редакцій, громадських організацій та журналістів. Нам важливо не тільки наголошувати на дотриманні стандартів, а й допомагати членам спільноти на практиці вдосконалювати свою роботу. Тому ми радо підтримали організацію цієї дискусії та розібрали кейси, зокрема з висвітлення Паралімпіади, щоб усунути недоліки й допомогти Суспільному досягти найвищої планки у створенні контенту про людей з інвалідністю», – поділився він.

Нагадаємо, 3 вересня 2021 року під час «Студії Паралімпійських ігор» у рубриці «Цифри» ведучий Денис Зерченко порівняв кількість медалей паралімпійців та олімпійців та їхні заробітки. Після цього Редакційна рада Суспільного мовника виявила у цьому випуску порушення стандарту точності й повноти інформації, відмови від дискримінації та відділення фактів від коментарів. Команда Суспільного вибачилася за некоректну інформацію в ефірі щодо заробітків паралімпійців.

Тоді, згідно з рекомендацією редакційної ради, для недопущення некоректного висвітлення теми Паралімпіади спортивна редакція вирішила провести для команди додаткове навчання з висвітлення інклюзивної тематики, зокрема життя людей з інвалідністю.

БАХМУТ ПЕРЕМІГ У МІЖНАРОДНОМУ КОНКУРСІ ЮНІСЕФ, ВПРОВАДИВШИ СИСТЕМУ ПОСЛУГ ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Проєкт системи підтримки сімей, які виховують дітей з інвалідністю, переміг у міжнародному конкурсі Дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ "Cities Inspire Awards" в номінації "Соціальні послуги, дружні до дітей".

Премію започаткували у 2019 році. Вона відзначає інноваційні рішення чи проєкти, які надихають, сприяють захисту прав дитини, покращують щоденне життя дітей і молоді у містах та громадах по всьому світу.

Систему послуг для дітей з інвалідністю, яка допомогла Бахмуту вибороти перемогу, створили у рамках проєкту "СПІЛЬНО", який працює у 16 громадах на сході України.

Мета проєкту – допомогти розбудувати систему послуг у громаді, залежно від потреб їхніх мешканців.

"Від закриття шкіл до ізоляції, до постійної тривожності, – наслідки пандемії впливають на дітей в Україні. В світлі кризи COVID-19 соціальна підтримка стала більш важливою, ніж коли-небудь, допомагаючи зменшити тиск соціально-економічних наслідків пандемії та посилюючи стійкість громад. Розбудова та покращення системи соціальних послуг – не проста задача. Результати видимі не одразу. Розбудова соціальних послуг вимагає мужності інвестувати в дітей і найбільш вразливих людей вже зараз. Адже турбуючись про найбільш вразливих дітей, ми формуємо майбутнє процвітання громади і суспільства" – зазначив Мурат Шахін, голова Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.

Завдяки проекту у Бахмуті з'явились послуги раннього виявлення і втручання, центр денного перебування "Кіндер клаб", відкрилися групи підтримки для батьків дітей з інвалідністю, а також встановлено інклюзивний дитячий майданчик. Покращено професійну компетентність місцевих фахівців із соціальної роботи у дотриманні найкращих інтересів дитини. Більше 400 дітей з інвалідністю, які мешкають у Бахмуті, та їхні родини, тепер безкоштовно можуть скористатися усім переліком нових послуг.

Громада також заохочує розвиток батьківської підтримки та груп взаємодопомоги. А ще у центрі надання соціальних послуг діє система анонімного зворотного зв'язку від батьків, які вже отримали соціальні послуги.

«Запорука успіху роботи громади – ефективне використання місцевих ресурсів та потенціалу громади», – зазначив міський голова Олексій Рева.

Нині в Україні в межах децентралізації, громадам перейшла відповідальність за надання базових соціальних послуг. Важливо, щоб управлінці на місцевому рівні розуміли, наскільки цінно розвивати послуги на місцях та як це впливає на добробут мешканців.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ
ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА: ЩО ВАЖЛИВО ЗНАТИ

Організація "Даун Синдром" існує в Україні з 2003 року. Вона об'єднує понад 500 сімей, де є діти із синдромом Дауна.

Давайте переглянемо особливість таких дітей і які потреби вони мають.

Їхньою сильною стороною є те, що вони дуже відкриті до контакту та охоче взаємодіють з оточенням. Вони чудово відчувають насамперед своїх батьків і тих, хто поруч. Тому досить часто мами кажуть, що вони точно знають, з ким їм хочеться привітатися, а з ким ні.

Слабкою стороною цих дітей є те, що вони мають труднощі у навчанні. Їм дуже важко сприймати інформацію на слух, проте вони сприймають її візуально. Тому добре, коли навчання складають таким чином, що все репрезентують у вигляді карток, написів, візуального розкладу, візуального підкріплення, і коли менше говорять. Якщо таким чином будують освіту в садочку чи в школі, то діти набагато краще навчаються.

Зі слабких сторін — у них дуже погана тривала пам'ять. Тобто їм важко пам'ятати довго та оперувати тим, що вони вивчили. Водночас мами розповідають, що, наприклад, дитина була у бабусі минулого літа, приїхала звідти й за рік пам'ятає про це. Тобто дитина може пам'ятати якісь такі речі, які були рік тому, і не може згадати, що вона вивчила на початку уроку.

Діти із синдромом Дауна — це діти з інтелектуальною недостатністю, у них мислення працює не так як у нас. Тобто ми можемо адаптуватися, ми можемо пристосуватися. Вони сприймають все буквально. У них ускладнене перенесення. Вони пізніше вчаться мислити образами, а хтось не може навчитися. Тобто вони мислять конкретними ситуаціями, вивчають, як діяти у конкретній ситуації, та зазвичай діють.

Ці діти мають певні потреби. Що їм потрібно, щоб вони почували себе комфортно?

Якщо говорити про навчання, то це спрощена програма. Це програма, яка побудована на візуальному підкріпленні. Це програма, де для того, щоб зробити розумовий висновок, потрібно спробувати його зробити. Не образами оперувати, а діями. Вони досить довго мислять, використовують практичне мислення.

Ще така особливість, це час на реакцію. Тобто вони довше сприймають. Їм більше часу потрібно, щоб обміркувати, й більше, щоб видати цю інформацію. Ще особливість, про яку знає оточення, вони її бачать насамперед — це те, що діти затримуються у фізичному розвитку.

Вони починають ходити приблизно у два роки, хтось навіть у три роки. І наступна затримка — це затримка мовного розвитку. Говорять вони по-різному, тому батьки лякаються, що говорять погано. Маленький словниковий запас або навіть інтонація інша.

Вони дуже схожі на нас, бо вони такі самі діти та люди. Раніше люди думали, що вони зовсім інші, просто кардинально відрізняються. Ось ми ніби з однієї планети, а вони — з іншої. Ні, вони такі самі, як і ми. Це називають особливостями навчального процесу. Тобто, вони по-своєму навчаються, розмовляти зокрема.

Тому якщо говорити про те, що їх точно відрізняє, — це те, як вони можуть висловитися вербально і наскільки вони зможуть. Здорова дитина будує розгорнуту розмову, у голові планує щось собі, говорить вам. А для таких діток це складно. Тобто вони чітко відповідатимуть на запитання, але складну розмову з ними у більшості зазвичай важко вести.

Особливості навчання дітей із синдромом Дауна

Дітям із синдромом Дауна складніше навчатися. Їм краще йти до школи не у 6-7, а у 8-9 років. Вони справді завжди потребують сторонньої допомоги. Найкраще, якщо поряд із ними є помічник вчителя, а програма буде спрощена. Потрібно робити її більш візуальною — такою, яку можна використовувати у житті.

Залежність розвитку дітей із синдромом Дауна від спілкування

Є інформація, що на розвиток дітей із синдромом Дауна позитивно впливає їхнє спілкування з дітьми без такого синдрому. Тому що, спілкуючись із різними дітьми, вони швидше розвиваються.

Певна кількість діточок з ОП вже пройшли повністю цей шлях, коли це були індивідуальні рішення, і ще не було загальнодержавної тенденції. Більшість мають певні труднощі на цьому шляху, тому що у когось немає асистента, у когось недостатньо спеціальних корекційних занять, десь взагалі немає програми. У нас бувають досить часто такі запити: "Ось нам іти до школи, а з нами взагалі не розуміють, що робити, за

якими підручниками з нами вчитися, допоможіть". І тому зараз ми повинні констатувати, що ця тенденція тільки-но запускається і тільки себе пробує.

Важливо, що це має бути робота з учителями, навчання вчителів, підтримка дуже важлива для тих, хто працює з цими дітьми, щоб це не лягало на їхні плечі, щоб вони не залишалися без підтримки самі по собі. Тому що за правилами фахівці, які працюють із людьми з особливостями інтелектуального розвитку, самі повинні мати супервізорів, які ще й допомагають їм, з якими вони можуть порадитися.

Етапи розвитку дитини з ОП

У початковій школі такі дітки більш-менш ще притираються. А вже в середніх класах починають проявлятися розбіжності. Тому що в середніх класах у звичайних дітей уже більше предметів, у них з'являються складніші предмети — фізика, хімія. А дітям із синдромом Дауна потрібно приділити більше часу для здобуття практичних навичок, це має бути десь 50% часу. Це початкова профорієнтація, тобто для цього мають бути відповідні класи. А у звичайних школах сьогодні саме відходять від цього. Вже немає спеціальних класів.

Але це ще не всі проблеми, з якими стикаються батьки у нашій країні

Основна проблема — це ставлення суспільства, тому що народження дитини з особливостями — це шок для кожного з батьків. Вони так чи інакше можуть впоратися з цим, приймають свою дитину. Але, зіштовхуючись на майданчиках, у магазинах, у садках із реакцією оточення, вони досить часто набувають негативного досвіду спілкування. Хоча, звісно, зміни є.

Ми робимо ставку саме на програми розвитку для дітей та згодом молоді у різних вікових діапазонах. Крім цього, звичайно, даємо майданчик для спілкування й батькам, щоб вони отримували досвід одне одного. Це дуже важливо, бо що далі рухаємося за віком, то менше книжок на цю тему написано. Плюс, звичайно, це поради фахівців про те, як упоратися з такими речами, як негативні емоції, статеве виховання — важлива історія. Далі, сім'я, пари тощо. Дуже багато різних питань, які батьки можуть поставити в нашому середовищі один одному та фахівцям.

Діти зараз набагато краще розвиваються та показують кращі результати, ніж їхні однолітки п'ять років тому. Тому є надія, що наші діти, які зараз отримують послуги раннього супроводу, зростатимуть. Вже наші діти йдуть не до спеціалізованих шкіл, а йдуть до інклюзивних класів. Так, з помічниками, зі спеціальною програмою, але більшість із них іде в інклюзію. Тобто вони виявляються вже більш готовими сприймати навколишнє середовище. Частина дітей, які починали навчатися давно, зараз вже займаються своїм працевлаштуванням. Тому у майбутньому діти, які народжуються зараз, матимуть зовсім інше майбутнє.

Таміла ДЕРУН

Коли гени дали збій:
чому в Україні працевлаштовуються одиниці людей із синдромом Дауна

Людям не підвладні багато процесів. Утім ставлення до інших формується індивідуально в голові кожного. Щоб перебороти стереотипи про генетичні збої як хворобу — триває всесвітній місяць поінформованості про синдром Дауна.

Поговоримо про цивілізоване сприйняття тих, хто прийшов у світ з аномалією генів.

Більшість українців завжди була і залишається представниками тієї частини суспільства, яка нічого не знає про синдром Дауна. Про нього можна почути в пологовому будинку, коли породіллям скажуть, що в них може бути дитина із синдромом Дауна.

Раніше через незнання дорослих про цей синдром були дуже часті відмови від дітей у пологових будинках. Деякі мами, залишаючи дітей, думають: усе попереду, народжу іншу, проте забувають, що жити з цим рішенням усе життя. Нині, за статистикою, значно менше таких відмов, і це свідчення того, що суспільство змінюється.

Дуже часто, якщо родина приймає цю дитину, в родині настає зовсім інша атмосфера — більше радості, в самих батьків змінюються сенси і цілі в житті. Якщо раніше це було щось суто матеріальне, то з народженням дитини із синдромом змінюється світогляд і система цінностей. Але не в усіх, звісно.

Поступово діти із синдромом виходять у суспільство. Хочеться сподіватися, що ми допоможемо цим батькам і вони впевненіше почуватимуться, не ховатимуть своїх дітей, вони будуть на майданчиках, у гуртках, садочках і школах.

Лише у відкритому закладі

Сильна сторона дитини із синдромом у тому, що вона наслідує, і навіть без спеціальних занять, якщо вона перебуває в родині, її залучають до якихось побутових дій, показують на прикладі, вона розвивається, повторює — це і є зона розвитку, соціалізація, це той мінімум, який може зробити родина, навіть без залучення фахівців. А в закладах закритого типу зазвичай лише забезпечують фізіологічні потреби дитини.

Труднощі виникають через людський фактор, коли керівникам закладів не дуже хочеться щось змінювати у злагодженому процесі. А поява особливої дитини означає, що потрібно шукати спеціалістів, створювати умови. Та й батьки інших дітей часто можуть тиснути, мовляв, їхні діти не будуть навчатися з такою дитиною. Немає дитини — немає проблем.

Зі школою все складніше, там справді важливо, щоб педагоги мали досвід і розуміння, як правильно вибудовувати цей освітній процес. А система фахівців ніяк не мотивує. Наприклад, асистентові вчителя не виділяють ставки, він працює з вересня по травень, і ця робота у стаж не йде, та й зарплата смішна. Тож фахівцеві вигідніше в цей час давати приватні уроки, заробляти гроші і не мати проблем і зобов'язань у школі. А асистент украй потрібен, бо вчитель не може приділити увагу кожному окремо, тим паче, якщо в дитини значні особливості.

Те саме стосується і матеріальної бази у школі. Дитина не тягне той матеріал, що всі, їй потрібні спеціальні підручники, зошити. Часто у школах використовують ті, що були створені ще за радянських часів для спецшкіл, але ж вони вже морально застарілі.

Якщо до 5-го класу дитина ще якось провчиться разом з усіма, то що їй робити після того, як почнуться хімія та фізика, ходіння по кабінетах? Добре, якщо клас дружний, якщо ж ні, то ця дитина просто загубиться...

Потрібні якісні індивідуальні програми розвитку, а їх мають створювати фахівці інклюзивно-ресурсних центрів, які на регулярній основі мають робити оцінку розвитку дитини на певний момент та рекомендувати, який матеріал потягне дитина, а не просто сидітиме в інклюзивному класі для галочки.

За кордоном

За кордоном уже давно зрозуміли, що дитину із синдромом зі шкільної парти треба привчати до самостійного життя, орієнтувати на працевлаштування, звідси створюють якісні програми профорієнтації, у яких дитина може набувати як навичок самообслуговування, так і вивчати спеціальність, за якою вона зможе працювати. Таких дітей також активно спонукають до професійної практики поза школою.

Приміром, досвід Нідерландів

Оскільки соціальні виплати там великі, то вони вирішили, що їм економічно вигідніше, щоб мама працювала, а дітей держава готувала до самостійного життя. Діти вивчають різні спеціальності, а батьки в цей час працюють і платять податки. Та й мама не сидить у чотирьох стінах, а розвивається. А оскільки соцвиплати в нас мізерні, то держава й не мізкує над тим, як змінювати цю ситуацію.

Німці, швейцарці, італійці кажуть, що ми на тому етапі, який вони пройшли 30-40 років тому. Так, у них теж відкрите питання працевлаштування цих людей. Але на тепер у них уже більше приділяють увагу особистості людини із синдромом — її Я, внутрішньому світу. Іноземці наголошують, що це особистість, зі своїми правами — на роботу, повагу, можливість жити самостійно, без опіки батьків, мати друзів і самостійно обирати, як проводити свій час.

Олесь МУЦИК

13 листопада – Міжнародний день сліпих

13 листопада 1745 року у Франції народився Валентин Гаюї – відомий педагог, який заснував у Парижі і Петербурзі декілька шкіл і підприємств для сліпих. За рішенням Всесвітньої організації охорони здоров'я саме ця дата відзначається як День сліпих.

До XVIII століття світ не знав навчальних закладів для сліпих. Валентин Гаюї вперше продемонстрував свій метод навчання сліпих, за допомогою придуманого ним шрифту. У 1784 році в Парижі без підтримки уряду та благодійних товариств, на свої власні кошти в своєму власному будинку він відкрив першу в світі школу для сліпих дітей під назвою «Майстерня трудящих сліпих». Першим учнем Валентина Гаюї був підібраний на церковній паперті хлопчик Франсуа де Лезюер. Потім в школу поступили ще 11 його безпритульних однолітків.

Навчання та виховання сліпих дітей Валентин Гаюї поставив на наукову основу. Він розробив рельєфно-лінійний шрифт «унціал». Цей шрифт отримав назву від латинського слова, що означає «рівний по довжині одній унції». Це були великі рівні літери, видавлені рельєфом на щільному папері. Головне достоїнство «унціала» полягало в тому, що за допомогою цього шрифту можна було навчати сліпих дітей читанню і друкувати книги для сліпих. Шрифт був пересувний, і це допомагало сліпим дітям робити набір потрібного тексту. Крім цього Валентин Гаюї сконструював прилади для сліпих і матриці для виготовлення рельєфних наочних посібників, географічних карт і глобусів. Цьому ремеслу він навчав і своїх вихованців. Ідея створення книг для сліпих також належить Валентину Гаюї.

Не дивлячись на величезні матеріальні утруднення, Валентин Гаюї побудував при школі друкарню і надрукував в ній декілька книг рельєфно-лінійним шрифтом – «унціалом». Це були перші книги для сліпих. За книгами Валентина Гаюї незрячі навчалися аж до винаходу Луї Брайлем шрифту рельєфного шеститочія. (У 1829 році француз Луї Брайль – вихованець Паризького національного інституту для сліпих дітей розробив універсальну систему рельєфно-точкового шрифту, що знайшов розповсюдження у всіх країнах світу).

У 1803 році Валентин Гаюї отримав пропозицію російського імператора Олександра I відкрити в Санкт-Петербурзі навчально-виховний заклад для сліпих. У 1807 році Олександром I були затверджені Статут, штати і бюджет Санкт-Петербурзького інституту робочих сліпих. У пам'ять про перших зачинателів перших навчальних закладів для незрячих в світі і відзначається Міжнародний день сліпих.

"Маленький Круасан у великому світі": у Рівному створили відео й книги для дітей із порушеннями зору

У Рівному в рамках проєкту "Маленький Круасан у великому світі" створили анімаційні відео та книги для незрячих дітей. Загалом автори видали сім інклюзивних навчально-пізнавальних книг зі шрифтом Брайля та сім розвивальних відеоанімацій, – розповів Суспільному керівник проєкту Петро Поліщук.

Проєкт "Маленький Круасан у великому світі" реалізувала Всеукраїнська громадська організація людей з інвалідністю по зору "Генерація успішної дії" за підтримки Українського культурного фонду.

"Круасан. Модник" – одна із семи книг, які презентували 8 листопада у Рівненській обласній бібліотеці. Розрахована вона на дітей віком від 4-х до 10-и років. Текст книг дублюється шрифтом Брайля для дітей із порушенням зору. Також книги можна прослухати в аудіоформаті.

"Ми можемо лише уявити, яким є світ тієї дитини, яка не бачить, або погано бачить. Тому ми, коли приходимо до кафе, до піцерії, навіть не думаємо, як нам себе поводити. Ми зайшли, обрали столик і сіли за стіл. А дитина незряча, використовуючи свою тростинку, повільно спускається східцями, її офіціант проводить до столу, вона спершу обов'язково на дотик спробує своєю рукою, відчує стілець", – каже співавторка книг Олена Медведєва.

Головний герой книг – Круасан. Він приміряє на себе різні ролі: лікаря, офіціанта, пішохода, спортсмена, рятувальника, модника та чепуруна. Він також вчить, як поводитися в суспільстві.

"Автори зробили такий текст, щоб можна було дітей у легкій формі навчати, розповідати про такі цікаві речі, які будуть потрібні їм в житті. Розповідається, як себе поводити, наприклад, за столом, як сервувати стіл, правила пожежної безпеки, техніка безпеки на воді", – каже керівник проєкту Петро Поліщук.

Аби розвивати дрібну моторику для дітей також створили сім анімацій. Їх зробили з пластиліну.

"На перший погляд, вони ніби здаються складними. Але насправді, якщо придивитися в пластиліновій анімації є окремі моменти, де показано, як це робиться. Можна з різних шматків пластиліну зробити героїв", – розповідає авторка пластилінової анімації Наталія Демидюк.

За словами керівника проєкту, виданні книги передадуть до організацій, що займаються з незрячими дітьми. Усього, за словами Петра Поліщука, надрукували 490 книг: по 70 примірників.

"У нас вже є список, ми будемо розсилати по всій Україні, безпосередньо – в школи, які займаються дітками з порушенням зору, або реабілітаційні центри. Також в громадські організації, інклюзивно-ресурсні центри", – додає керівник проєкту.

Ганна ЛИСАК

14 листопада – День боротьби проти діабету

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, в 2000 році на Землі проживало 150 мільйонів діабетиків. Ця дата відзначається щорічно з 1991 року в день народження Фредеріка Бантінга, канадського фізіолога, який відкрив спільно із професором Джоном Маклеодом гормон інсулін. Всесвітній день боротьби з захворюванням на цукровий діабет відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A/RES/61/225.

Друг дитинства Бантінга помер від захворювання, яке називається тепер цукровий діабет. Цей трагічний випадок послужив поштовхом для пошуку ліків від цієї хвороби.

Цукровий діабет був описаний в I ст. н. е. римськими лікарями Цельсом і Аретом, які відзначали у деяких хворих рясне сечовиділення, надмірну спрагу і втрату ваги. У XVII ст. англійський лікар Томас Уілліс помітив, що у пацієнтів з такими симптомами сеча має солодкуватий смак. Пізніше, в XIX ст., було встановлено, що у тонкій кишці відбувається перетворення крохмалю в глюкозу, яка потім надходить із кровоносного русла в печінку, де і відкладається у формі глікогену (крохмалоподібної речовини, що складається із залишків молекул глюкози, з'єднаних у ланцюги).

У січні 1922 року нікому не відомий молодий канадський вчений Фредерік Бантінг вперше в історії врятував життя, зробивши ін'єкцію інсуліну 14-річному хлопчику, який страждав важкою ювенільною формою цукрового діабету. Замість того, щоб отримати патент на інсулін і згодом казково розбагатіти, Бантінг передає всі права Торонтському університету. В подальшому права на виробництво інсуліну перейшли до Канадської ради з медичних досліджень, і наприкінці 1922 року новий лікарський препарат з'явився на ринку.

Довгі століття люди не знали засобів для боротьби з цією хворобою, і діагноз «цукровий діабет» не залишав пацієнтові ніякої надії не тільки на одужання, але й на життя: без інсуліну – гормону, що забезпечує засвоєння тканинами глюкози, хворий організм існувати не може і приречений на повільне згасання.

Відкриття Фредеріка Бантінга і Джона Маклеода врятувало життя мільйонам. І хоча цукровий діабет і до цього дня невиліковний, завдяки інсуліну люди навчилися тримати цю хворобу під контролем.

Визнанням першого великого досягнення XX століття в галузі біохімії та медицини була Нобелівська премія, присуджена Бантінгу і Маклеоду в 1923 році.

Нонна ГРЕСЬ

У фільмі "До щастя" головну роль
зіграв непрофесійний актор, що народився з ДЦП

11 листопада на екранах кінотеатрів з'явилася художня кінокартина "До щастя". Головну роль у ній уперше у світі зіграв непрофесійний актор Григорій Гришкан, який народився з легкою формою рухового синдрому.

У фільмі йдеться про історію людини, яка страждає на ДЦП: головний герой втрачає домівку та шукає засоби для існування. І все не так просто. Але наполегливість і надзвичайна сила волі допомагають йому не тільки виживати у цій складній ситуації, а по-справжньому жити.

"Мені подобається ламати стереотипи, бути першим у житті, бути першим взагалі. Я граю людину, у якої немає домівки, але вона прагне бути коханою і мати роботу. Граючи у фільмі, я прагнув довести, що треба мати віру в себе, йти до кінця, щоб досягти успіху", — сказав виконавець головної ролі Григорій Гришкан.

Фільм знімали 18 днів два роки тому. Через пандемію він виходить на екрани зараз, у Києві кінострічку можна буде подивитись у 8-ми кінотеатрах.

"Стрічку повинен подивитись кожен, бо вона універсальна: її лейтмотив — якщо людина вірить у себе, то вона досягне усього. Можна жаліти себе, але це від лукавого. Треба показувати себе світові, як Григорій, і не боятись цього. Загалом, картина з гумором і легка", — говорить режисер Вінсент Меттель.

Творці переконані, що фільм спонукає глядача до роздумів про долю людей з інвалідністю, маніпуляцій із відчуттям жалю або моралізаторства. Також, за словами авторів, кінокартина має значення для культурної та соціальної інтеграції України у простір сучасної європейської спільноти.

За словами виробників, кошторис виробництва фільму склав близько 200 тис. грн, всі гроші надійшли від приватних інвесторів без залучення державних грошей.

Натомість у серпні 2021 року Державне агентство України з питань кіно виділило 221 тис. на промо стрічки — суму, більшу за увесь бюджет стрічки.

Що відомо

Фестивальна прем'єра фільму в Україні відбулася 3 грудня 2020 року на 12 Національному фестивалі соціальної реклами, де стрічка здобула 2 місце в номінації "Соціальне кіно".

Стрічку "До щастя" показували на позаконкурсному показі київського кінофестивалю Molodist 2021 та на позаконкурсному показі маріупольського кінофестивалю Кіно і ТИ 2021.

Автори фільму планують зняти продовження стрічки під назвою "Щастя на продаж", яка буде дорожчою і більш комерційною. Головну роль також виконуватиме Григорій Гришкан.

Олеся КОЧУБЕЙ

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО ВСЕ НА СВІТІ, ЯКІ ПЕРЕТВОРЯТЬ ВАС НА ХОДЯЧУ ВІКІПЕДІЮ

Ви цього точно не знали

▪ Перебування на висоті прискорює ріст волосся. Наприклад, коли ви летите в літаку, ваші кучері ростуть удвічі швидше.

▪ Планета Венера — справжня бунтарка. Вона вважає за краще обертатися проти годинникової стрілки.

▪ Володарям блакитних очей не пощастило. Усі вони мають низький больовий поріг.

▪ Перелякані люди починають бачити краще.

▪ Ніколи не їжте кулькові ручки! Щорічно через це гине багато людей.

▪ Хочете лизнути свій лікоть? А ні! Це анатомічно неможливо. Більшість із тих, хто прочитав цей текст, спробували дотягнутися язиком до свого ліктя. А ви?

▪ Ніс та вуха потроху ростуть упродовж усього життя людини.

▪ Нещасна задня сторона людського коліна. Для неї немає назви в багатьох мовах.

▪ Людину можна ідентифікувати не тільки за відбитками пальців, але і язика.

▪ Найтовстішою країною у світі кілька років тому була визнана Кірибаті: у ній усього 100 000 жителів і з них приблизно 82 000 мають ожиріння.

▪ Кістки динозаврів виставлені в палеонтологічних музеях світу — це насправді не кістки. Строго кажучи, це камені, оскільки кісткова тканина зруйнувалася мільйони років тому, залишивши після себе органічний осад. Під впливом хімічних процесів, цей кістковий осад із роками перетворився на камінь у формі кісток.

▪ «Запах шкіри», який виходить зі шкіряних виробів, це запах ароматизаторів. Справжня вичинена шкіра нічим не пахне.

▪ Фредрік Баур так пишався своїм винаходом, що захотів бути похованим у ньому. Баур помер у травні 2008 року у віці 89 років, і його діти виконали це прохання — його прах був розділений між парою урн і... упаковкою з-під Pringles.

▪ Китайська гора Цзянькуньчжу («Південний небесний стовп»), яка стала прототипом деяких ландшафтів у фільмі Джеймса Кемерона «Аватар», була перейменована місцевою владою і відтоді має ім'я «Алилуя, Аватар!».

▪ Учні давньогрецького філософа Платона одного разу попросили його дати визначення людини, на що той відповів: «Людина — це тварина на двох ногах, позбавлена пір'я». Однак після того, як Діоген Синопський приніс в Академію общипанного півня і пред'явив його як «платонівську людину», Платону довелося додати: «І з плоскими нігтями».

▪ Більше половини населення нашої планети ніколи не бачили снігу й можуть судити про нього, лише по світлинах і за розповідями очевидців.

▪ Океанські глибини сповнені різноманітних звуків, причому найгучнішою істотою підводного світу є крихітна креветка.

▪ Автор всесвітньо відомого фірмового логотипа Nike отримав за свою роботу всього $35

▪ У світі існує, як мінімум шестеро людей схожих на вас як дві краплі. Шанс зустріти таку людину мінімальний.

▪ У деяких африканських племенах є досить дикий звичай — у першу шлюбну ніч новоспечений чоловік зобов'язаний вибити своїй половинці два верхніх передніх зуби.

▪ Усьому у світі наука дала свою назву. Наприклад, звичний і обов'язковий для кожної людини пупок вчені називають Умбілікус.

▪ В Англії в 17-му столітті синоптиків за помилковий прогноз погоди страчували.

▪ Порятунок у воді на території Китаю є незаконним, оскільки своїми діями ви втручаєтеся в долю людини що потопає.

▪ Британський закон від 1845 року пропонує застосування смертної кари для людей, які вчинили спробу самогубства.

▪ У пиві не так багато калорій, як нас лякають дієтологи. Наприклад, у молоці або в яблучному соку їх набагато більше, але ми ніколи не чули про це.

▪ З 1991 року в європейських країнах морква вважається не овочем, а фруктом.

Назбирав Василь ГОРПИНИЧ

Бронзова рука, яка стискає дерево вже 53 роки, звідки вона взялася

У кожне своє дітище скульптори та художники незмінно вкладають частинку душі. Їхня безмежна фантазія дозволяє створювати неповторні речі, які не втрачають своєї актуальності десятки років. Нерідко твори мистецтва змушують людей задуматися про сенс життя і почати цінувати все, що оточує їх у природі.

Італійський "чарівник" на ім'я Джузеппе Пеноне у другій половині 20 століття задумав неймовірний проект. По зліпку своєї руки він створив із бронзи скульптуру і розмістив роботу прямо на стовбурі живого дерева, що росте.

Ось уже понад півстоліття його творіння впевнено стискає стовбур рослини. Свою фантазію художник назвав Continuera a crescere tranne che in quel punto, що в перекладі означає "Вона продовжить рости, але не в цьому місці".

У чому задум

Минали місяці і роки, дерево в центрі скульптури на території Далласа росло, але кисть так само міцно стискала стовбур. Пальці з бронзи вросли в кору, і тепер здається, що вони її продавлюють.

Пеноне завжди намагався звернути увагу на зв'язок людини з навколишнім світом. Цим задумом він хотів показати, як тонко відчуває природу. Немов синхронізувавшись із деревом за допомогою зліпка своєї руки, він відчуває його енергію, дихання, те, як повільно, але впевнено рослина прагне вгору.

З кожним роком творіння майстра набуває нових форм і виглядає все більш фантастично. Шанувальники вже з нетерпінням ворожать, як виглядатиме бронзова рука в стовбурі за кілька десятиліть.

Про любов до світу

Для створення своїх творів мистецтва Пеноне використовує лише природні матеріали, однак у його руках вони чудово поєднуються з інноваціями. Роботи італійського майстра ніколи не втрачають своєї актуальності, адже вони про вічне – про любов до навколишнього світу. І хоча геніальні ідеї художника часто бувають провокаційними та несподіваними, це лише ще більше приваблює людей.

А ви що думаєте про творчий задум скульптора, які почуття він у вас викликає?

Чому у японських світлофорів синій сигнал замість зеленого

Зелений, жовтий, червоний – звичні для нас кольори світлофора. Але чи знали ви, що у японців світлофори, по суті, зелені, але із синім відливом? І винні в цьому лінгвісти! Як так вийшло? Зараз все детально розповімо.

Плутанина з кольорами

На сьогоднішній день у японців ми до сих пір можемо наштовхнутися на предмети, які по суті зеленого кольору, а по всім позначенням – синього. Продавці фруктів і овочів можуть запропонувати вам сині яблука, а за фактом фрукт виявиться зовсім не синім. Подібна ситуація і з синім бамбуком, який на ділі зовсім іншого кольору і вигляду. Ось з цього ж алгоритму і сталася плутанина з японськими світлофорами на вулицях.

Чому синій, і чи синій взагалі

Спочатку віконця на світлофорах світилися стандартним кольором, як і повинно бути, яскраво-салатовим. Але навіть не дивлячись на цей факт, в усій державній документації, навіть в банальному зводі правил для автомобілістів колір світлофора був вказаний як "ао" – синій, а не як належить – "midori". Причому, у всіх світових статутах було зазначено, що колір, що позначає команду "вперед", повинен бути винятково яскраво-салатовим. Втрутилися вчені-лінгвісти з Японії, які встали на противагу і відмовилися від стандарту і позначення зеленого кольору у всіх документах.

Втрутилася держава, якій нічого не залишалося, як знайти дипломатичний вихід із ситуації, що склалася. Так, в 70-х роках загальним рішенням було прийнято, що самі кола на світлофорі матимуть зелене світло, але з яскравим синім відтінком, щоб хоча б якось синє позначення в документації виправдовувалося і наживо. І незважаючи на те, що за фактом всім здається, що у японців сині дорожні знаки, держава буде вас переконувати в тому, що це очевидний яскраво-салатовий колір.

Ось така цікава ситуація сталася в Японії...

Як італійцям вдається пити багато кави і вина і виглядати при цьому краще за українців

Багато українців, яким вдалося відвідати Італію, відзначають, що місцеві жителі виглядають набагато молодше і здоровіше наших співвітчизників. Причому італійці не є затятими шанувальниками спорту і здорового способу життя, дозволяючи собі випивати за день кілька чашок кави і особливо не обмежувати себе у вживанні вина. В чому ж секрет вічної молодості і прекрасного зовнішнього вигляду італійців.

Сонце і море

Не тільки туристи, але і деякі вчені давно звернули увагу на те, що жителі цієї середземноморської країни виглядають і відчувають себе набагато краще, ніж їхні однолітки з інших країн. Після дослідження всіх аспектів життя італійців було встановлено, що їхньому здоровому способу, перш за все, сприяє розташування країни. Так, вона оточена морями і знаходиться в області м'якого середземноморського клімату.

Як відомо, морське повітря вважається великим лікарем завдяки його наповненості різними корисними мікроелементами. Йод, яким рясніє повітря на узбережжі, позитивно впливає на легені і бронхи, а також полегшує дихання. Крім цього він допомагає справлятися з заворушеннями, що змушують організм боротися зі стресом. Тому і правильне твердження про те, що люди, які живуть на узбережжі, набагато більш спокійні і радісні, ніж ті, хто проживає далеко від нього.

Дієта і шкідливості

Правильні харчові звички є одними з головних ланок при формуванні здорового тіла і духу. Так уже склалося, що італійці відомі великою кількістю дуже смачної їжі, а також своєю любов'ю до неї. Однак слід врахувати, що через свою культуру в їжі вони не дозволяють собі вживати в їжу неякісні продукти.

А ви знали, що в Італії можна пити капучіно тільки вранці?

ЧИ ЛЕГКО ЖИТИ НАВПОМАЦКИ?

Він повільно пересувається своїм будинком, обережно ступаючи сходами. Вивчивши кожну деталь вдома, впевнено почувається в темряві. Тепер не обов'язково все має лежати на своїх місцях. Надокучають хіба що дверцята в тумбочках, які випадково залишили відчиненими. Зараз Юрій може бавити свою дев'ятимісячну племінницю Софію, повзаючи з нею по підлозі чи тримаючи під час годування. Або ж пропилососити кімнату, щоправда, під наглядом, щоб не зачепити мамин вазон чи скляну вазу. Але все прийшло з часом…

Нині хмельничанину Юрієві Гулькові 32 роки. Повністю втратив зір він вісім років тому. Приблизно рік йому і його рідним знадобилося, щоб навчитися жити по-новому. Батьки з сестрою звикли завжди закривати за собою дверцята, підставляти стільці, щоб хлопець вчергове їх не перекинув і не вдарився. Пристосовувалися до всього, переживши на власному досвіді. Вже пізніше, років за п'ять після того, Юра пройде спеціальні курси в столиці, де йому детально роз'яснять всі тонкощі незрячого життя.

Важче було змиритися з дійсністю. Тривалий час він не виходив із дому, майже ні з ким не спілкувався. В голові лише: «Чому?», «За що?». Легше стало після проходження курсів реабілітацій в Києві, Карпатах, Вінниці. Там відчув, що такий не один. Знайшов собі нових друзів, які могли зрозуміти і підтримати його. Чоловік каже, що насправді звикається й донині. Попри поїздки на курси реабілітації, в рідному місті Хмельницькому вийти з білою тростиною йому соромно. І додає: «Хоча мене вже, напевно, і не впізнають на районі».

Це могла б бути мотивуюча історія про молодого незрячого чоловіка, який, маючи дві вищих освіти, свідоцтво масажиста та реабілітолога, ламає стереотипи про людей з інвалідністю. Але життя буває надто складне і часом несправедливе. Тож це історія про реальні проблеми, з якими стикаються люди, втративши зір – відсутність роботи, нестача спілкування, непристосованість міста для незрячих та упереджене ставлення пересічних людей.

Долю змінила дитяча травма

Історія боротьби Юри за можливість бачити дуже болюча. Вона триває досі. В очікуванні чергової операції хлопець не втрачає віру повернути зір. Зізнається, що його хвороба набута внаслідок травми. «У дитячому садку мене кинули з гірки, я дуже сильно вдарився. До 13 років нормально розвивався, а далі почалися проблеми. У мене виникла глаукома, але лікарі поставили діагноз «кон'юнктивіт» і призначили краплі, які підвищують очний тиск. В результаті – четверта стадія глаукоми, коли око вилазить назовні. Після того я перестав бачити на ліве око», — згадує чоловік.

З правим оком ситуація була краща. Юра закінчив школу, навчався за спеціальністю «менеджмент» в університеті, отримав водійське посвідчення. Проблеми знову почалися в 20-річному віці. Медики ставили різні діагнози, які часто суперечили один одному. Тривале лікування, десятки операцій. Дипломну роботу захищав в університеті через два тижні після чергової операції. Це був 2012 рік.

Наступний рік знову почався з операцій. В серпні після чергового втручання Юра втратив зір повністю. Через рік його спробували відновити – «почистили» зіницю, забрали зайві судини, яких в рази більше, ніж в оці здорової людини. Але замість бажаного ефекту – темрява.

Знайти своє місце у світі

Будучи незрячим, Юра закінчив курси масажу. Йому запропонували місце масажиста в одному з центрів реабілітації. У штат мали оформити за кілька місяців після завершення стажування. Однак і після року

безоплатної праці на роботу його не взяли.

«Спочатку було нормально. Через три місяці ставлення до мене відчутно змінилося, ще через пів року запитали, чому я туди ходжу. Спочатку допускали мене до людей, а потім лише інколи міг робити масаж працівникам. Були створені такі умови, що я не захотів туди ходити», — згадує він.

Процес пошуку роботи став безкінечним. Інколи роботодавці пропонують місце, проте лише фіктивно. «Тебе оформляють, але ти сидиш вдома. Тобі за це дають 1200 гривень – доплата до соціалки. Їм це вигідно, щоб на підприємстві рахувалася людина з інвалідністю. Але я шукаю справжню роботу. На біржі стояв, моє резюме, розміщене на сайтах пошуку роботи. Якось мені навіть зателефонували. Щоправда, виявилося, що вони не звернули увагу на мою групу інвалідності. Після того сказали, що перетелефонують. Вже другий рік пішов», — зізнається чоловік.

Проживати своє життя лише в будинку, оточеному парканом, нестерпно, а вийти без супроводу в місто Юра не може. Каже, в нього є знайомі з такими ж вадами, які подорожують самотужки потягом по всій Україні, але таке не для нього.

«Я сам не виходжу. Важко себе пересилити – показатися з білою тростиною. Не люблю у когось на вулиці просити допомоги. Це психологічний бар'єр. Його можна подолати, якби був сенс, а його нема», — пояснює він.

Коло спілкування після хвороби у хлопця максимально звузилося. З «попереднього» життя залишилося кілька друзів, які створили власні сім'ї і мають тепер свої життєві турботи. Стосунки з товаришами, які з'явилися за час реабілітацій, переважно у форматі «онлайн». З особливим теплом він розповідає про поїздки до Вінниці. Каже, там інклюзія розвинена на значно вищому рівні. А в рідному місті немає середовища, де могли б вільно почуватися люди з інвалідністю.

Хоча чоловік є членом обласної спілки «Українського товариства сліпих», із колективом він не став близьким. Більшість учасників значно старші, тож інтереси через різницю у віці надто різняться. Щоправда, з кількома йому все ж вдалося «налагодити контакт» — з ними він ходив певний час в спортзал, де займався кросфітом. Після тренувань були традиційні посиденьки за горнятком кави, приємні розмови. Але з початком поширення коронавірусу заняття в залі завершились, і регулярні «виходи в люди», відповідно, теж.

Для незрячих навіть пандус може стати перешкодою

Є й інші причини, чому чоловік не виходить із дому без супроводу. На світлофорах мало озвучок, а тротуари з нерівностями не пристосовані для пересування незрячих. Крім того, проблеми створюють безпритульні собаки.

«Пандуси, які будують для людей на візках і матусь із колясками, теж стають перешкодою. Вони так зроблені, що ти йдеш і не розумієш, коли опинився на дорозі. Потрібні обмежувачі, щоб ми могли орієнтуватися», — пояснює чоловік.

За його словами, суспільство не навчене бути толерантним та не знайоме з поняттям «білої тростини». «Частина людей не сприймають таких, як я, чи мені подібних. У громадському транспорті мені декілька разів заявляли, що таким треба їздити на таксі, — каже Юра. — А ще люди не знають, що таке біла тростина. До прикладу, коли незрячий переходить дорогу, він має підняти тростину, і автомобілі мусять зупинитися. Знайомий чоловік так переходив дорогу, але машина не зупинилася і наїхала йому на ногу. Водій вийшов і почав ще й штовхати його. Поскаржитися на подібні ситуації на практиці нікуди».

Шанс є

Колись Юра гарно малював, був нумізматом і любив риболовлю. Після того як втратив зір, заняття для душі змінилися. Чоловік заново опанував комп'ютер та смартфон, користуючись спеціальними програмами. Він любить слухати романи, детективи, історичні аудіокниги. Інколи переслуховує фільми, які раніше бачив. Або ж, якщо це нова для нього кінострічка, хтось поруч пояснює, що відбувається.

Чоловік відчуває світло, а при знайомстві з людиною перш за все звертає увагу на голос. Каже, вже за кілька хвилин спілкування можна "побачити" людину. Чоловік готується до чергової поїздки в Вінницю на реабілітацію, а наступного року влітку збирається в спортивний табір для людей з інвалідністю в Карпатах. Однак найважливіша подія взимку – в Юри запланована операція на правому оці. Про очікувані результати він не береться говорити, але промовляє: шанс є.

Даша ПАСТЕРНАК

“ЛЮДИНА ВОЛІ” — ФІЛЬМ ПРО ПАРАЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ УКРАЇНИ

Перший документальний фільм про паралімпійський рух “Людина волі” зняв український продакшн Screen Media за підтримки Держкіно та Національного паралімпійського комітету.

Як виникла ідея зняти фільм, чиї історії можна буде побачити в кінокартині та як загалом розвивається український паралімпійський рух — розповіли керівниця пресслужби Паралімпійського комітету Наталія Гарач, режисер фільму Валентин Дігтяренко та президент Паралімпійського комітету України Валерій Сушкевич.

Валентин Дігтяренко: Ідея створення такого фільму народилася вже багато років тому. Продюсер цього фільму — Павло Казанцев —розмовляли разом із Валерієм Сушкевичем . Я приєднався трохи згодом, але майже всі зйомки, які були до цього фільму, бо там є архівні зйомки — вони зроблені, зокрема, і мною. Тому ідея існувала як мінімум кілька років.

Це було дуже важливо. Хотілося зробити не просто фільм, де були б українські спікери, українські герої, які розповідають про те, які ми класні, а вийти за межі України. Запитати людей з-за кордону, що вони знають про паралімпійський спорт, про Україну. Тому що Україна справді дуже крута у цій сфері. Нам вдалося записати всіх трьох президентів міжнародних паралімпійських комітетів.

Крім того, просто вдумайтеся, що ці люди — президенти міжнародних паралімпійських комітетів — знають Україну; знають, що тут відбувається; знають, як тут розвивається спорт серед решти країн світу. Тобто якщо запитати у них, як розвивається паралімпійський спорт у Франції, вони можуть сказати вам мізер. А про Україну вони точно знають.

Валерій Сушкевич: Ідея була про те, що варто показати, що сьогодні є національний паралімпійський рух України. Але я якось не усвідомлював, що команда Казанцева разом із Валентином розпочали цей фільм. Іноді вони просилися на наші заходи, знімали зі мною інтерв’ю, знімали інтерв’ю з моїми колегами. Але якогось усвідомлення, що відбувається системна робота щодо фільму, у мене не було. Але коли мене раптово, на Генеральній асамблеї Міжнародного паралімпійського комітету, президент почав запитувати: “А що там із фільмом в Україні? Ми на нього чекаємо і хочемо побачити”, я зрозумів, що вже за кордоном знають, що у нас знімається фільм про національний паралімпійський рух в Україні.

Валерій Сушкевич: Якщо брати статистику, в Атланті ми були 44-ми у світовому рейтингу на Паралімпіаді. Нині ми займаємо 3-5 місця. Тобто ми у лідерах. Це перше, якщо говорити про статистику.

Якщо говорити, що змінилося, то всі побачили, що ми створили українську систему фізичної культури людей з інвалідністю, яка сьогодні вже визнана однією з найкращих систем у світі, однією з найефективніших систем. Якщо раніше ми приїжджали в Атланту, на чемпіонати світу, Європи, у ті роки ми возили з собою касету з гімном, бо намагалися весь час гімн Росії увімкнути. А потім уже не треба було нічого привозити. У нинішньому варіанті на чемпіонатах світу та Європи кажуть: “О, приїхала Україна”.

— Хто ще із відомих спортсменів показаний у фільмі? Чиї історії можна побачити?

Наталія Гарач: Через історію Валерія Михайловича, через його особисту історію показано історію всього паралімпійського руху, становлення паралімпійського руху в Україні. Звичайно, що Валерій Михайлович був не єдиним, хто причетний до розвитку. Він був тим великим енерджайзером, який умів долучити тих людей, які допомагатимуть йому розвивати цю ідею.

Там є історія не лише паралімпійців, не лише різних особистостей, але й наскрізні історії, не повні історії про людей, а лише їхні враження, їхні думки, їхні спогади. Там є і генеральний секретар Паралімпійського комітету Олена Зайцева, її слова про те, як усе починалося. Є слова Олени Акоп’ян. Це одна з наших телеведучих, яка пересувається в інвалідному візку. І вона розповідає про те, як вони починали, як вони їздили у цих автобусах, як вони пересувались.

Щоби добиратися на якісь змагання, на міжнародні турніри, Валерій Михайлович орендував автобуси, де вони відпочивали під час дороги на спеціальних матрацах. Що купальник був один на трьох. Ось Олена пропливла, вона його віджала та передала іншій спортсменці. Ось такі моменти дуже яскраві.

— У фільмі використовуються архівні матеріали. Складно було дістати їх? З якими труднощами ви зіткнулися під час створення фільму?

Валентин Дігтяренко: Було дуже складно, тому що будь-який документальний фільм, ретроспектива — ти одразу йдеш до архіву і починаєш шукати, що є в архівах. Забиралися в державні архіви, ще радянського періоду, і просто дійшли висновку, що люди з інвалідністю, які мають уражений опорно-руховий апарат, тобто на милицях, на візку пересуваються, — вони майже не потрапляли в камеру, в кадр. Тобто хроніки цих людей майже немає. Тільки наприкінці 1980-х можна було знайти ці кадри. Тому ми використали фото, зокрема архівні фото, які надали нам наші герої.

Одна з найцікавіших історій, епізодів фільму — на мою думку, це наша участь на першій Паралімпіаді в Атланті. Саме про неї згадував Валерій Михайлович. Мені

здається, це, в принципі, дуже класний епізод, бо це сталося вперше. У нашій країні дуже мало яскравих історій, якихось позитивних прикладів, знаєте, мотивуючих, класних. Ми мало розповідаємо про себе, але якщо розповідаємо, то це щось таке внутрішньоукраїнське, наше місцеве. А це була подія міжнародного масштабу. Ми приїхали туди, і ми вперше виступили. Про це розповідають наші герої, зокрема й іноземні.

Це дуже класно, бо якщо ми говоримо про архівні кадри, до нас дійшов один фільм, який зняв наш український оператор Сергій Педашенко. Він працював у місті Дніпрі та його Валерій Михайлович запросив на перші Паралімпійські ігри. Тобто тоді вже було усвідомлення того, що вперше ми виїхали.

Уявіть собі — 1996 рік. У нас ухвалюється Конституція. В нас інфляція. Ми знайшли кадри тогочасного Києва. Люди ходять у хутряних шапках, вони не думають ні про який закордон, ні про яку Паралімпіаду. Вони взагалі не знають, що це таке.

Наталія Гарач: Вони навіть не знають, хто такі люди з інвалідністю.

Валентин Дігтяренко: Так. А тут їде команда за кордон. Ще й куди? У Штати, в Атланту. Цей фільм, що зняв Сергій Педашенко, ми деконструювали. Тобто його було знято, зроблено за канонами 1990-х. Ми його розібрали на частини, на кадри і склали, так би мовити, сучасною мовою, щоб глядачеві це було цікаво дивитися, ми це показали.

Там просто читається в очах наших спортсменів, що мало того, що вони приїхали змагатись; мало того, що вони виграли медалі, вони ще й у шоці, бо вони люди вперше виїхали з України, з Радянського Союзу. Це для них був шок. А подвійний шок, бо це люди з інвалідністю, де вони в Україні, у Радянському Союзі просто не могли вийти з дому, як правило. Бо якщо вони, наприклад, мешкали у п'ятиповерховому будинку, там навіть ліфта не було. А туди вони приїхали — автобуси з пандусами, інфраструктура. Тобто це дуже класна історія.

Мені здається, один із найяскравіших моментів фільму — просто побачити очі цих людей, що світяться. Там 40 хвилин цього архівного фільму, який ми розбирали, і там люди просто постійно посміхаються, у них начебто свято.

Валерій Сушкевич: Я сказав би, що цей фільм саме про Україну, про її становлення і про те, що є люди, яких держава не помічала і певним чином не помічає сьогодні. Які сили, волю, своє життя, свої досягнення та перемоги вклали в те, щоб ця країна відбулася. Для мене цей момент у фільмі найважливіший. Говорячи про національну паралімпійську збірну, про українських паралімпійців, я знаю, що це найвизначніші патріоти України. Усі генерації — починаючи з Атланти і закінчуючи Токіо.

Марта БОНЧУК

Іванофранківка Христина Сирова-Ковалишин стала Miss Wheelchair world Ukraine 2021

Іванофранківка Христина Сирова-Ковалишин перемогла у конкурсі краси для дівчат, які користуються колісним кріслом, і стала Miss Wheelchair world Ukraine 2021. Вона розповіла, що представлятиме Україну на Miss Wheelchair world у Мексиці.

Фінал конкурсу відбувся 21 листопада. Дівчата подавали заявки у вигляді анкет, до яких додавали біографію, фотографії, відеовізитівку та відповіді на запитання.

"Дуже багато було заявок, цифру не озвучували, але казали, якщо ми вже потрапили у п'ятірку, то обійшли понад сорок заявок з усієї України. Тому це було безмежно зворушливо та приємно", — розповідає директорка благодійного фонду "Хребет" Христина Сирова-Ковалишин.

Журі національного відбору конкурсу краси Miss Wheelchair world Ukraine визначило п'ятірку півфіналісток. Кожна з них мала розробити ідею свого соціального проєкту та презентувати його.

"Моїм проєктом був "Перехаб" — переступити свій біль. Це — табір психоемоційної реабілітації для людей не тільки з інвалідністю, але й для, наприклад, вимушених переселенців, тих, хто пережив COVID-19 і досі не може оговтатися, у кого найближчі рідні померли, тобто для людей, які пережили сильне емоційне потрясіння. Організувати його плануємо на базі якогось готелю, для проживання людей, яким потрібна реабілітація. Проєкт за цей рік повинен бути втілений, тобто команда організаторів буде всіляко цьому сприяти. І взагалі цей конкурс — не зовсім про красу, але й про соціальність, про інклюзію, про те, що потрібно привертати увагу до людей з інвалідністю", — каже Христина.

Після перемоги у всеукраїнському конкурсі франківка впродовж року буде готуватися до світового Miss Wheelchair World, який відбудеться у Мексиці.

"Це — глобальна можливість заявити не тільки про себе, але й взагалі через себе представити Україну, націю, які у нас є потреби та як ми намагаємося боротися, долати та вести Україну в Європу, до інклюзії", — говорить переможниця.

Софія ШЕМЕТ

Психологи ДСНС проводять тренінги з особовим складом щодо ефективної комунікації з особами з інвалідністю

Досить часто під час пожеж і надзвичайних ситуацій рятувальникам доводиться надавати допомогу особам з особливими потребами, зокрема з порушенням зору, слуху, опорно-рухового апарату, з розумово відсталістю та психічними розладами.

Психологом 4 ДПРЗ протягом листопада проводяться тренінги з особовим складом підпорядкованих підрозділів на тему: "Ефективна комунікація з особами з інвалідністю", в ході яких, співробітники опановують алгоритми взаємодії з кожною категорією людей. Спеціальні вправи допомагають стабілізувати емоційні стани, поглинути прояви негативу у постраждалих, розвивати тактильно-кінетичну чутливість, для подолання психологічних "бар'єрів", та недопущення проявів "дискримінації" осіб з особливими потребами. У співробітників формується розуміння про здоров'я, як пріоритетної цінності в житті. Мета цих тренінгів – розвиток навиків ефективного спілкування під час НС із різними верствами населення, зберігаючи при цьому спокій та самоконтроль, задля прийняття ефективних рішень, щодо порятунку людей та їх матеріальних цінностей. Головний меседж тренінгів це те, що найважливішим індикатором взаємодії з людьми з інвалідністю є насамперед ПОВАГА до людини!

Новорічні перлини

Маленькі діти просто обожнюють казки про зиму, Різдво та Новий рік, адже саме у цю чарівну пору легко повірити в диво. Як відомо, казки містять у собі зерно правди та навчають малечу любити, бути добрими, дружити, пробачати помилки іншим та дбайливо ставитися до навколишнього світу.

Ключик від новорічної скриньки чудес

Тетяна Винник

Вечірні сутінки сховались під лапаті крила хуртовини. І світ потонув у засніженому чеканні Різдва. Старезні дуби в розхристаних білих жупанах підвели свої незграбні кошлаті руки вгору і, потупивши обличчя, скоса поглядали на багатоповерхові будинки, що тримали на своїх антенах важкі небеса. Усе захопила Володарка-Зима і стала на чолі до приходу Різдва.

В цей вечір Марійка сиділа біля вікна. Чомусь саме сьогодні батьки були на роботі.

Раптом щось обірвало тишу. Марійка відійшла від вікна і глянула на сусідню кімнату, де красувалася новорічна ялинка. Як і годиться, пухнасте густе гілля її було зігнуте додолу – під вагою різнобарвних лускатих іграшок, мерехтливих вогників і шоколадних цукерок.

Марійка принишкла і зачудовано дивилася на лісову красуню.

- Хе-хе-хе! – почувся голос Ведмежати з кошиком суниць за плечима, - як я довго чекав цієї миті – побачити новорічний карнавал.

- Невже тоді не хочеться спати? – глузувала одна із цукерок, обгорнута у зелену блискучу обгортку. – адже ви, ведмеді, такі сонливці!

- Хто? Ми сонливці? – обурилося Ведмежа.

- Авжеж ви – цілу зиму спите...

Ведмежа розлючено заколихалося на ялинковій гілці:

- Зараз я тебе з'їм!

І тільки-но простягло лапу до цукерки, як його хтось зупинив.

- Годі сваритися! – втрутилася стара Хатинка, відчинивши свої вікна-очі.

- Скоро Новий рік і Різдво! Це час, коли сваритися неможна! Бо не будете танцювати на новорічному карнавалі і не отримаєте подарунків від принца Ялинника!

- Вчора я підслухала розмову, - втрутилася зелена Шишка, - ніби господар цього року востаннє ставив ялинку для своєї доньки, бо вона нібито стала вже доросла і не вірить у диво...

Марійка мовчала, хоч на якусь мить їй хотілося мовити: «Я завжди прикрашатиму ялинку! І в диво теж вірю!» Проте не сказала нічого, все пильніше дослухаючись до розмови.

Несподівано ялинка згасла, а через мить знову замерехтіла вогнями. Невелика біла карета з маленькими круглими вікнами, схожими на сніжинки, підлетіла до ялинки. Відкрилися тоненькі дверцята з кольоровими вітражами.

- Вітаю, друзі! – промовив принц Ялинник, вийшовши з карети.

Це був невеличкий симпатичний юнак

із маленьким кирпатим носом. Одне око у нього було блакитне, а інше – оксамитове.

- Чому такі невеселі, друзі?! – поцікавився принц Ялинник, відчуваючи тужливий настрій.

- Як нам не сумувати? – схлипнув срібний Дощик.

- Цього року востаннє наш господар ставить ялинку, - хвилювалася зелена Шишка. – Тепер ми хтозна скільки будемо сховані в ящику...

- Ми востаннє будемо на святковому карнавалі! – Схлипнула Цукерка.

- А тобі чого сумувати! – буркнуло Ведмежа. – Тебе все одно з'їдять!

- А тебе розіб'ють! – огризнулася Цукерка.

- Не сваріться! – заспокоїв принц Ялинник і дістав зі своєї кишені чарівний ключик. Ним він відкрив маленьку атласну скриньку.

- Гайда танцювати! Потім подумаємо, що робити...

Здавалося, ніби тисячі зірок хтось нанизав на невидиму нитку і прикрасив новорічну ялинку – так вона засвітилася.

Танцювали всі: і зелена Шишка щось підспівувала під ніс, і Ведмежа, ні на хвилю не залишаючи кошика із суницями, тупотіло лапами, і срібний Дощик радісно повзав по ялинці, а цукерки, взявшись за руки, водили хороводи, навіть стара розважлива Хатинка підтанцьовувала.

Марійчине зачудування обірвалося – хтось постукав у двері. Вмить усе стало на свої місця, ніби нічого й не було.

Невже все це примарилося Марійці? Хтозна...

Якби не ключик від Скриньки чудес, котрий ненароком залишив принц Ялинник прямо біля новорічної красуні. Його Марійка зберегла на згадку.

Новорічне диво

Ольга Зубер

Сутеніло... Потріскував мороз, сніг виблискував сріблом, переганяючи одна одну, літали синички, щоб зігрітися. Перехожі поспішали додому зі святковим настроєм. Авжеж! Завтра – Новий рік!

Всі були зайняті своїми справами та клопотами і ніхто не звертав уваги на малесеньке кошеня, що сиділо біля будинку. Сиділо воно вже давно. Щоб трохи зігрітися, скрутилося маленьким клубочком і з цікавістю позирало на перехожих.

Темніло. Кошеня дивилося на вікна, що запалювалися жовтавими вогниками. Йому видно було людей, які щось робили, бігали, розмовляли, сміялися... Звідти пахло теплом і чимось смачненьким. То був зовсім інший світ. Не той, в якому жило кошеня. Воно не знало, що таке тепло і ласка, бо ніколи не відчувало цього. І ніколи не пило теплого смачного молочка.

Стало зовсім темно. Мороз посилився. Кошеня так змерзло, що не могло вже й поворухнутися. Воно вже не спостерігало за людьми, а заплющивши оченята, сиділо тихо, наче заснуло.

Воно не бачило, як у вікно його помітила маленька дівчинка. Лише відчуло, як його підняли теплі й ніжні рученята і понесли в інший світ...

Куранти били дванадцять, всіма кольорами блимала ялинка, надворі тріщав новорічний мороз, кружляли холодні сніжинки.

А на м'якенькому килимку солодко спало маленьке кошенятко, і біля нього стояла тарілочка з теплим молочком.

Як діти раділи, а ялинка плакала

Василь Сухомлинський

Наближався Новий рік. Поїхали люди до лісу, зрубали струнку Ялинку. Привезли її у велику світлу кімнату. Поставили посередині, прикрасами та цукерками прибрали. Бігають діти навколо Ялинки, милуються, пісні співають. Радісно дітям. А Ялинці страшно й сумно. Бо немає ні лісу темного, ні зайчика сірого, ні неба синього, ні місяця ясного. Бо в ногах у неї не снігова ковдра, а папірці барвисті всякі. Заплакала з туги Ялинка, та ніхто й не помітив гіркої сльози, що впала з гілки на підлогу. Одна тільки дівчинка синьоока помітила, зітхнула й тихо прошепотіла: "Ялинка плаче..."

Закінчилося новорічне свято. Поїли діти цукерки, познімали прикраси. А Ялинку викинули на подвір'я... Біля неї стояла синьоока дівчинка.

НЕЙМОВІРНІ ІСТОРІЇ ПРО НОВОРІЧНІ СВЯТА
Цікаві факти про Новий рік та Різдво

Історія новорічних свят приховує стільки таємниць, що й за день не розповісти. Але ж ми нікуди не поспішаємо, правда? Давай за чашечкою теплого чаю побесідуємо про стародавні новорічні традиції та курйозні різдвяні випадки. З Тебе — зігріваючий напій, а гарячі історії у мене завжди з собою.

Еволюція ялинкової іграшки

Чи знаєш, друже, що новорічні кулі на ялинці символізують яблука? Раніше люди прикрашали різдвяні ялинки справжніми фруктами. Тільки уяви собі, як вгиналися віти нещасного дерева! Пройшли роки, і замість яблук та солодощів людство вигадало наряджати ялинку кольоровими кульками.

Цікаві факти про Новий рік та Різдво

Першу кулю для новорічного дерева виготовили склодуви у Саксонії в XVI столітті. Однак масове виробництво ялинкових прикрас розпочалося лише 150 років потому.

Через деякий час зародилася традиція прикрашати ялинку свічками. Та це було так небезпечно, що біля кожної зеленої красуні доводилося неодмінно ставити відро з водою. Ще б пак — свято могло закінчитись будь-якої миті!

Традиція прикрашати ялинку існувала ще за часів язичництва. Приміром, кельти прикрашали вічнозелені дерева кишками тварин. Це була своєрідна данина лісовим духам. Нічогенька альтернатива сучасним гірляндам, еге ж?

Різдвяні цікавинки та курйози

Щоразу переконуюсь: Різдво — свято чудес та неймовірних подій. Воно робить друзями навіть найзапекліших ворогів. Так сталося і 1914 року під час Першої світової війни. Ворогуючі сторони Західного фронту на Святвечір припинили бої та разом заспівали різдвяних пісень. А на ранок британські та німецькі воїни

навіть обмінювалися рукостисканнями та подарунками.

А звідки з'явилась традиція малювати Санта-Клауса з оленями в небі, знаєш? Вперше політ Санта-Клауса на санях в оленячій упряжі описав у 1819 році письменник з Америки Вашингтон Ірвінг.

Якось напередодні Різдва 1965 року американські астронавти панічним тоном доповіли на Землю, що бачать НЛО. Через декілька хвилин напруженого мовчання тишу в штабі порушило «космічне» дзенькання дзвоників та звук губної гармошки. Оце так жарти в астронавтів!

Коротко про ялинки

Історія новорічної ялинки дуже давня і бере початок від гунів, однак першими справжні різдвяні ялинки почали встановлювати у Страсбурзі на території сучасної Франції. Сталося це не так давно — лише у XVII столітті.

Зовсім скоро, аби зупинити масову вирубку лісів, люди почали створювати штучні ялинки. Приміром, німці виготовляли різдвяних красунь із дерева або пір'я, фарбуючи пташиний пух у зелений колір.

До речі, новорічні ялинки, якими всі ми так любимо їх називати, насправді є різдвяними, історично пов'язаними зі святкуванням зимових релігійних свят.

Новорічними вічнозелені дерева стали називати комуністи, щоб стерти народну пам'ять про «заборонені» свята і зробити ялинку всього лиш символом наступного року, а Віфлеємську зірку — п'ятикутним символом СРСР.

Таємниці різдвяних звичаїв

Чи замислювався Ти, звідки на Заході взялася традиція підвішувати біля каміну панчохи на Різдво? Звичай цей давній і пов'язаний зі Святим Миколаєм. За легендою, цей добродій підкинув родині бідняка через димар три мішечки золота. Вони закотилися у черевики, що сушилися біля каміна.

Одна з найвідоміших різдвяних прикрас в Англії — омела. І хоч це паразитична рослина, що висить клубками на деревах, предки англійців вважали її священною, адже вона лишалася зеленою і в найлютіші морози.

Різдвяна традиція

Трішки з історії святкових іграшок

Наприкінці 1890-х років святкове дерево було не новорічне, а різдвяне.

Тоді не було гірлянд, мішури та скляних іграшок.

Ялинка у стилістиці 19 століття вбрана лише солодощами та тематичними персонажами. Це – херувими, янголята, різдвяні зірочки. Є й іграшки з вати, паперу і дерева, пофарбовані у світлі кольори. Зазвичай це були люди або тварини.

З тих часів прикрас майже не залишилось. Організатори шукали їх по всій Україні, а що не знаходили – відтворювали по фотографіях. Є, наприклад, чоловічки з вати, в яких збереглось тіло, а обличчя домальовували.

Загалом, на той час ялинка була суто дитячою розвагою (з можливістю поласувати солодощами), та й технічні можливості дозволяли робити лише саморобні іграшки, які виглядають не дуже витонченими, навіть дещо незграбними.

На новорічні дерева в 40-і роки повернулися продукти. Причому, мова йде не лише власне про їстівні прикраси - горіхи та мандарини, а й про такі, які зображують продукти – гриби, овочі.

У 50-ті роки мода на прикрашання іграшками-продуктами не зникла. Тільки мотив змінився. Їжа стала символізувати успіх п'ятирічок, негласну підтримку гарних врожаїв.

Наприклад, найпопулярнішою фігурою стала кукурудза – овоч-фаворит Микити Хрущова.

Тоді ж в моду ввійшли скляні годиннички, які були та й, можливо,

залишились, чи не у кожної сім'ї.

У 1961 році Юрій Гагарін здійснив перший політ у космос. Це одразу внесло новизну у прикрашання новорічного дерева.

Своєрідним «must have» стали іграшки-космонавти, ракети, комети.

У 2000-х виникла та почала набирати шалених обертів мода на

все американське. Віночки, Санта Клауси, дзвіночки, біло-червоні палички-льодяники, маленькі подарунки з нитками, шкарпетки для подарунків – все це опиняється на деревах у великій кількості.

Зараз, через більш ніж сто років, у прикрашанні ялинок українці повертаються до традицій кінця 19 століття.

На новорічних деревах знову з'являються вироби хенд-мейд. Це вже не незграбні ватні персонажі, а витончені вироби. Це ті ж люди і звірі, янголи, ляльки-мотанки... Іноді дизайнерські, іноді пошиті чи вирізані народними майстрами із простих матеріалів.

Знову на ялинках знайшлося місце солодощам: льодяникам та розмальованому імбирному печиву.

Серед промислових іграшок домінують прозорі або монохромні кулі.

Витіснення радянських традицій в Україні відбувається поступово. Адже насправді прикраси є не лише відображенням історії країни.

Вони розповідають історій окремих сімей, кілька поколінь яких збирали свої іграшки.

Олена КАЛІБЕРДА

ПІЗНЯ ОСІНЬ – САМЕ «ЧАС ЗАСТУДИ»

Більшість застуд пройдуть через п'ять-сім днів, здавшись під натиском молока з медом і гарячого чаю з лимоном, але в деяких випадках хвороба може перейти в більш серйозні стадії і обернутися бронхітом, грипом або навіть пневмонією. Важливо не пропустити перші тривожні сигнали і вчасно вжити заходів, щоб захопити хворобу на самому початку.

ЛОМОТА І БОЛІ В ТІЛІ

Симптоми грипу та застуди, особливо на ранніх стадіях, дивно схожі — і саме тому легко помилитися. Але є один сигнал, який із майже стовідсотковою ймовірністю попереджає про початок грипу — це болі в тілі. І мова йде не тільки про ломоту в суглобах, але і про біль у внутрішніх органах, наприклад, шлунку. Отже, якщо на тлі «простудних» симптомів ви відчуваєте біль і ломоту в інших частинах тіла, крім горла або голови, можливо, вам знадобиться лікування від грипу.

Болі в горлі

При застуді може боліти горло (і ця хвороба найчастіше починається з відчуття подразненого горла), але якщо біль нестерпний, якщо вночі ви прокидаєтеся від нього і вам важко їсти або пити, швидше за все, ви маєте справу з стрептококовою ангіною. Зверніться до лікаря, можливо, вам знадобиться лікування антибіотиками!

БОЛІ У ВУСІ

Застуда може перейти в вушну інфекцію – і відбувається це частіше, ніж нам хотілося б. Справа в тому, що слиз і мокрота, які накопичуються під час застуди в горлі і носі, можуть потрапити у вухо і викликати запалення і вторинну інфекцію. Так що вчасно очищайте від слизу горло і ніс — і обов'язково звертайтеся до лікаря, якщо відчуваєте біль або мокротиння у вухах.

Обов'язково зверніть увагу на ці симптоми – обов'язково зверніться до лікаря - і будьте здорові!

Як вберегтися від осінньої застуди

Нежить , кашель , біль у горлі і підвищена температура – часті супутники людини в холодну пору. Саме восени, на думку медиків, вірогідність простудних захворювань найвища. Зниження температури повітря, рвучкі вітри і часті дощі в осінній період призводять до переохолодження організму, від чого падає імунний захист, що у свою чергу призводить до гострих респіраторних вірусних захворювань. В осінній період змінюється і харчування людини: зменшується кількість продуктів, що є джерелом вітаміну С і ряду інших біологічно активних сполук, що також знижує захисні властивості організму.

Крім того, осінь – це, як правило, багато хто повертається на роботу, а в школярів і студентів починається навчання . Часто цей період супроводжується стресами, які негативно відбиваються на стані імунної системи. Також осінь – це і період загострення низки хронічних захворювань, які послаблюють організм, тим самим створюючи умови для проникнення хвороботворних вірусів і бактерій. Застуда може стати серйозною перешкодою для людини, погіршивши якість її життя, і не давши їй можливості нормально виконувати свої трудові зобов'язання. Іноді симптоми застуди тривають тижнями, особливо якщо хворий продовжує ходити на роботу і не дотримується рекомендацій лікаря. Тому будь-яке захворювання завжди краще і дешевше попередити, ніж лікувати.

Режим праці та відпочинку

Давайте ж розберемося. Щоб не застудитися восени, не нехтуйте відпочинком. Щоб не сталося перевитрати енергії, потрібно строго дотримуватися режиму праці та відпочинку. Намагайтеся висипатися, приділяючи сну не менше 7-8 годин на добу. Саме під час сну нормалізується робота імунної системи і активно відновлюється робота всіх органів і систем. Про те , що сон – це одне з найкращих ліків, було відомо давно. Організм, якому систематично не вистачає сну, більш вразливий до вірусних та бактеріальних інфекцій, тому такі люди частіше за інших застуджуються.

Повноцінне харчування

Раціон харчування в осінній період повинен бути як можна більш різноманітним. Віддавайте переваги продуктам, в яких міститься велика кількість вітамінів, мінералів та інших корисних речовин. Включайте в меню рибу, яйця, м'ясо, кисломолочні продукти, свіжі овочі та фрукти (можна скористатися замороженими), а також свіжовичавлені соки. Корисними будуть настої шипшини і трав'яні чаї.

Зволожуйте повітря

Опалювальний сезон, зазвичай починається в середині осені, і часто саме в цей період реєструється сплеск простудних захворювань, особливо серед дітей. Чому так відбувається? Вся справа в тому, що в опалюваних приміщеннях повітря пересушене, відповідно пересушується і слизова оболонка носової порожнини, що істотно полегшує вірусу проникнення в дихальні шляхи. Тому, щоб знизити ймовірність зараження, використовуйте зволожувачі повітря, або хоча б часто провітрюйте приміщення.

Прогулянки на свіжому повітрі і загартовування

Часті прогулянки на свіжому повітрі сприяють зміцненню імунітету. Також збільшує опірність організму загартовування, однак починати цим займатися потрібно влітку. А під час хвороби загартуванням займатися не можна.

Дотримуйтесь гігієни

Слідкуйте за чистотою в домі, а також за чистотою своїх рук. Мийте руки з милом в теплій воді не менше 30 секунд, особливо після знаходження в громадському транспорті. Також умивайте обличчя і промивайте носову порожнину. Це дозволить вам позбавитися від вірусних частинок, які встигли осісти на поверхні обличчя. Промивати носову порожнину можна за допомогою розчину морської солі, що продається в кожній аптеці.

Цікавинки від доктора Боуерса

«Популяції мікроорганізмів еволюціонують таким чином, щоб використовувати найкращі можливості для свого розвитку, зокрема скупчення людей у приміщеннях, коли надворі кепська погода», - каже д-р Боуерс.

Ще одна хвороба, яка поширюється, коли люди проводять багато часу разом, - це вітряна віспа: «Люди скажуть: «зараз епідемія вітряної віспи», але цей вірус який існує у суспільстві весь час, і ми просто бачимо сплески первинної інфекції у дітей, коли діти ходять до школи і починають спілкуватися, тому це не обов'язково сезонно».

Зменшення активності знижує імунітет

«Ми, як правило, взимку менш активні, і тому наша імунна система також страждає», - каже доктор Боверс.

Численні дослідження показали, що фізичні вправи допомагають імунній системі - наприклад, дослідження 2018 року Кінгсколеджу в Лондоні, яке виявило, що імуні-

тет літніх людей перестає знижуватись, якщо вони роблять фізичні вправи.

Будь ласка, мийте руки

Деякі неприємні хвороби, через які доводиться багато часу проводити в туалеті, мають обмежену локалізацію через те, як вони розповсюджуються: «Вони передаються фекально-оральним шляхом, через людей, які належним чином не миють руки, коли змивають воду в унітазі й торкаються дверей у туалеті. Це означає, що будь-які спалахи таких захворювань узимку є суто випадковими.

Як ефективно вилікувати дитину від застуди?

Доктор каже, що найважливіше, що можна зробити для дітей - це вакцінувати їх проти інфекційних захворювань, щоб запобігти найбільш смертельним із них.

«Але також важливо, щоб ми не ховалися від застуди та грипу, оскільки наші імунні системи повинні контактувати з ними, щоб знати, як боротися із ними в майбутньому.

На його думку, звичайна застуда чи нежить - не привід сидіти вдома та уникати контактів. Імунна система людини має звикати до мікробів, які є навколо нас.

Цей метод, безумовно, спрацював для самого доктора Боверса, який майже ніколи не хворіє на застуду: «Я розвинув досить міцний імунітет, бо постійно контактую з мікробами, працюючи лікарем».

Ліна ВЕРЕС

ЯК ДОГЛЯДАТИ ЗА ШКІРОЮ В ХОЛОДНУ ПОРУ РОКУ

З настанням холодів змінюється не тільки гардероб, але й стан нашої шкіри. Тому правильний догляд за нею в холодну пору року істотно відрізняється від літнього. Перш за все, виникає питання: як позбутися сухості шкіри? І якими мають бути засоби догляду, щоб на зло вітру і холоду наша шкіра завжди залишалася здоровою та сяючою?

Холодне повітря і вітер впливають на відкриті ділянки шкіри, зневоднюють її та ушкоджують епідерміс. Крім того, в холодну погоду сальні залози виробляють менше шкірного секрету, тому гідроліпідна оболонка шкіри стає тонкою і більш вразливою.

До того ж сухе повітря опалюваних приміщень ще більше порушує захисний бар'єр шкіри і загострює чутливість і схильність шкіри до запалення. З цієї причини виникають почервоніння і лущення. Фактично змінюється тип шкіри: під впливом зовнішніх погодних факторів жирна шкіра наближається до комбінованої, комбінована – до нормальної, а нормальна – до сухої. У холодний сезон також має значення гормональна перебудова організму, яка уповільнює обмін речовин в шкірі.

Всі ці фактори не варто ігнорувати, тому слід переглянути свою програму догляду за шкірою. Щоб максимально підготувати шкіру до холодів і захистити її, необхідно вже із середини осені починати вживати заходів щодо догляду. Відсутність необхідної уваги до шкіри в холодну пору року призводить до прогресування ознак її старіння, поглиблення мімічних зморшок і появи нових.

Слушні поради

Вмивайтеся водою контрастних температур, але в межах комфортних відчуттів, для підтримки тонусу і пружності шкіри.

Оскільки захисна гідроліпідна оболонка в холодну пору року слабшає, шкіра як ніколи потребує підтримання нормального pH. Вибирайте лосьйони та тоніки для тонізування шкіри з м'якою формулою, що не містить спирту.

В цей період року шкіра потребує комплексного догляду. Тільки зволожуючого крему або флюїду, яким ви користувалися влітку, вже буде недостатньо. Не нехтуйте активним доглядом – наносьте сироватку безпосередньо перед використанням крему. Концентрація активних речовин в ній набагато вища, ніж у кремі, що забезпечує їхнє швидке проникнення в глибокі шари шкіри і більш виражений ефект від комплексного догляду за шкірою. Крем повинен бути більш жирним, ніж у теплу пору року, містити в своєму складі компоненти, які утримують вологу (гіалуронова кислота), натуральні масла (кокосу, ши, авокадо та ін.) і антиоксиданти (вітаміни А, С, Е та ін.). Нічний крем повинен бути більш поживним, ніж денний. Шкіра буде вам вдячна за додатковий догляд у вигляді масок 2-3 рази на тиждень, залежно від потреб вашої шкіри.

Регулярно робіть легкий масаж обличчя рухами подушечок пальців по масажних лініях. Це допоможе посилити приплив крові до шкіри і активізувати в ній обмін речовин.

За пів години перед виходом на вулицю обов'язково наносьте денний крем, який містить SPF-фільтр. Попри те, що сонячна активність сонця знижується, ультрафіолетові промені все одно впливають на шкіру, викликаючи фотостаріння.

Не забувайте про зону навколо очей. Тут шкіра дуже тонка і чутлива, швидко зневоднюється та схильна до формування мімічних зморшок. Тому ретельно зволожуйте цю зону спеціально призначеними засобами для догляду за шкірою навколо очей – кремами, флюїдами та ін.

Всім відомо, як страждає шкіра губ від низьких температур і вітру. Обов'язково використовуйте живильні бальзами та гігієнічні помади або підберіть декоративну косметику з компонентами для догляду, що відповідає всім вимогам холодної пори року.

Не забувайте про шкіру рук. Вона в принципі містить менше вологи і сальних залоз, ніж шкіра обличчя, тому ще більше схильна до сухості в холодну пору року. Використовуйте живильні креми для рук з інгредієнтами, які утримують вологу – сечовиною, воском та ін.

Як підтримати зір пізньої осені

Пізня осінь і зима - досить непростий період для наших очей. Навіть люди зі стовідсотковим зором нерідко починають відчувати дискомфорт і втому від звичних навантажень: читання або роботи за комп'ютером.

Багато хто восени скаржиться на таку сухість, відчуття «піску» в очах. Чому таке відбувається, і як собі допомогти?

Сухе повітря у приміщеннях

Батареї і кондиціонери зігрівають повітря, але одночасно сушать його. А при недостатній вологості повітря з рогової оболонки очей посилено випаровується рідина. Якщо ви при цьому працюєте за комп'ютером і довго, не кліпаючи, дивитесь у монітор, слізна рідина просто не встигає вироблятися в потрібному обсязі. Це призводить до розвитку «синдрому сухого ока». Тому навіть при звичайному навантаженні до вечора людина починає відчувати незвично сильну втому очей. Очі червоніють, сверблять, лопаються дрібні судини.

Сильні пронизуючі вітри викликають подразнення очей. Пориви холодного вітру заважають сфокусувати зір, що створює додаткове навантаження на м'язи і очні судини. У тих, хто носить контактні лінзи, у вітряні дні може виникати відчуття, що в оці чужорідне тіло. Це через те, що очі недостатньо омиваються слізної рідиною, і на лінзи налипають мікрочастинки пилу.

Переохолодження. Само по собі воно не може викликати запалення, але запросто може активізувати «дрімаючі» інфекції і запустити активізацію запального процесу. Серед найчастіших сезонних інфекцій - запалення повік.

Друзі й вороги наших очей

Наше завдання - зволожити рогівку ока, знизити ризик запалень і зняти втому. Медики кажуть: підвищують напругу очних яблук напої з високим вмістом кофеїну (до них, до речі, належать і енергетики).

Також шкідлива для очей і любов до солоного. Надлишок солі (більше 6 грамів у день) веде до затримки в організмі рідини і підвищення внутрішньоочного тиску. Його підвищення ще викликає голодування і тривалі перерви в їжі.

Безумовно, корисні для очей продукти, багаті вітаміном В2 (горіхи, зелена квасоля, боби, яловича печінка). Цей вітамін підвищує гостроту зору. А його нестача веде до запалення слизової оболонки ока, посилення сльозотечі. Рівень В2 падає, якщо ви не їсте молочних продуктів і м'яса. Також для очей важливий провітамін А (каротин) - його багато в моркві, шпинаті, відварі шипшини.

Із втомою очей бореться і аскорбінова кислота. До речі, вітамін С руйнується під дією нікотину, тому в організмі курців його завжди не вистачає.

Лідія РЯСНА

Осіння подорож до лісу

Така чудова лагідна осінь нікого не залишила байдужим. Не стояли осторонь і наші дітлахи з молодшої групи. Із задоволенням вони взяли участь у яскравій подорожі до осіннього лісу, де на них чекали веселі ігри, розваги, а головне, - зустріч із красунею Осінню.

Та не встигли вони й декілька кроків ступити, як на галявині лісу на них вже чекала гра» Сонечко і Дощик». Вологих справ майстер хотів діточок намочити, проте весела Парасолька всіх врятувала від настирливого Дощика.

Веселі й бадьорі, дітлахи разом із прудкою Білочкою пішли углиб лісу Осінь шукати, щоб із нею у веселі ігри пограти. А дорогою вони Білочці допомагали: горішки і шишки збирали, у кошики укладали, щоб її діточки взимку голоду не знали. А потім пісеньок співали, Осінь у своє коло закликали.

Ось вже й Осінь підступає, до діточок лагідно промовляє, повідомляючи про те, що має досить багато подарунків для завзятих танцюристів і веселих співаків. І тут наші веселуни не втримались, давай всі разом танцювати та пісеньки про Осінь співати.

Рада та весела, Осінь подякувала малечі за чудові виступи і обдарувала всіх подарунками на добру згадку. По закінченні свята на всіх чекала святкова фотосесія.

Осінні фантазії у вас вдома

В дитячих садках і школах щороку організовують багато конкурсів, виставок на осінню тематику. Саме тут ви знайдете цікаві та оригінальні ідеї для створення осінньої композиції (поробки) з овочів та фруктів своїми руками. Ваша виставка приємно здивує і зачарує всіх ваших друзів і просто відвідувачів. Існує безліч варіантів виробів із овочів та фруктів. Це може бути панно, аплікації, малюнки, тварини, предмети (човни, велосипеди, машини), казкові герої. Для того щоб зробити свою поробку, вам потрібно начерпати ідей і зробити таку саму або схожу чи абсолютно іншу поробку з овочів та фруктів. Додавши трохи фантазії, у вас вийде найкраща саморобка з овочів та фруктів.

Перед вами мудра сова, що відпочиває на стовпчику з ананаса, спираючись на нього лапками-огірочками, тулуб із кабачка, а голівка - це знову ананас, круглі очиці- кружальця з лимонів, зіниці - оливки, носик-морква, метелик- перчик. Ось так. За власним бажанням її можна змінити, урізноманітнити. Це вже, як вам буде зручно.

Такі вироби — дуже корисне заняття для дітей, яке вчить їх креативній роботі з новим матеріалом, розвиває творче мислення і уяву, адже варто пофантазувати і звичайна картопля перетвориться в симпатичну тваринку.

Ось така кумедна парочка - телятко та совенятко.

Слоненятко із фіолетової капусти та маленького бурячка спирається на баклажанчики.

Якщо акуратно обрізати яблуко, то з'явиться всім відомий змій-спокусник, проте дуже смачненький.

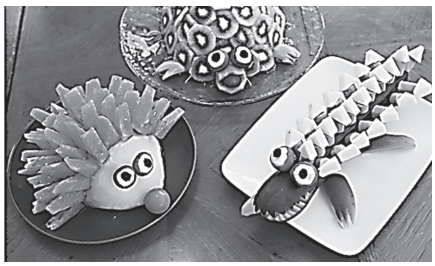

Чи ви наздогадались, із чого виникла ця трійця? Черепашка, крокодильчик, їжачок, відгадайте, ок !!!

Весело плавають рибки - лимончики з пірцями моркви, а очиці - родзинки.

Посадив дід ріпку та й милується нею.

Цей гарбузик - веселун у вас на столі буде вашим оберегом і мотиватором до успішного навчання. Він ніби питає:- Як справи, друже? І заохочує: - Не барися, добре вчися, часу не гай, у всьому перемагай!

А це із серії: У нашого Омелька невеличка сімейка.

Пара ніжних пухнастих створінь із кучерявої кольорової капусти. Як вам таке?

СМАЧНОГО!

Готуємо смаколики до новорічного столу

Глазуроване новорічне печиво

Непомітно заглядає у віконце Новий рік, чарівне свято з ароматом хвої та мандаринів. До різнобарвного букету новорічних запахів пропоную додати ще й неземний аромат тільки що випеченого печива. Ми підготували для Вас чудовий рецепт різдвяних солодощів, що так і просяться до рота!

Вам знадобляться:

1 пачка вершкового масла «Рудь», дві-три склянки борошна, 1/2 склянки цукру, два курячих жовтки, чайна ложка розпушувача, 1/2 чайної ложки лимонної кислоти.

Для розпису печива:

пісочна пудра, білок яйця, лимонний сік, харчові барвники — для глазурі, білий шоколад, їстівні сріблясті кульки або інші декоративні прикраси та фігурки.

Готуємо печиво

1. Спочатку зробимо тісто. Ретельно перемішайте борошно, розпушувач та лимонну кислоту. Висипте усе на велику дошку або в посудину гіркою. Посередині зробіть заглиблення та покладіть туди жовтки, а потім дрібні шматочки масла. Тепер гарненько, до однорідної маси, помніть руками суміш. Повинне вийти туге тісто. Поставте тісто на 1-2 години в холодильник. А після цього розкачайте його до товщини близько 1 см.

2. За допомогою формочок із тіста зробіть зірочки, ялинки, будиночки, сніжинки, чоловічків тощо. Якщо спеціальних формочок не знайшлося, зробити печиво можна за допомогою скляночок, бокалів різних діаметрів, або вирізати різноманітні фігурки ножем.

3. Змажте деко соняшниковою олією без запаху та викладіть фігурки.

4. Розігрійте духовку до 180 градусів та випікай солодощі 15 хвилин.

5. Коли печиво приготується та охолоне, саме час прикрасити його візерунками. Якими будуть Ваші фігурки, залежить тільки від Вас! Варіантів оформлення печива безліч.

Як прикрасити новорічне печиво?

1. На водяній бані розтопіть білий шоколад, постійно помішуючи його ложкою. За допомогою кондитерського шприца або мішечка розпишіть печиво на свій смак.

2. Для декорування печива можна використати глазур (айсинг). І хоча приготувати глазур дуже просто, з її допомогою можна робити справжні шедеври!

Білок одного сирого яйця змішайте з чайною ложкою лимонного соку та 2-ма чашками цукрової пудри. Пудру додавайте потроху, щоб глазур набула потрібної консистенції — була не надто густою, але й не текла.

За бажанням, додайте харчовий барвник.

Візьміть кондитерський мішечок (або звичайний) та наповніть його глазур'ю.

Легенько натискаючи на мішечок, обведіть контури печива. Якщо використовуєте звичайний пакетик, перед натисканням проріжте у його куточку малюсіньку дірочку. Дочекайтеся, поки висохне глазур.

А тепер заповнюємо глазур'ю все печиво. Для цього додай до глазурі кілька крапель молока або лимонного соку, щоб вона стала трішечки рідшою, але не всмоктувалась у печиво. Заповніть айсингом усе печиво.

Якщо бажаєте намалювати на печиві ще якийсь візерунок, дочекайтеся, поки висохне попередній шар глазурі.

Якщо Ваше печиво прикрашатиме кольорова посипка або їстівні кульки, чекати повного висихання глазурі не потрібно.

Розписуючи новорічне печиво, Ви не лише виготовите прекрасні ласощі, а ще й весело проведете час. Отож, творіть кулінарні шедеври, граючись!

Таке незвичайне печиво стане вишуканим доповненням святкового столу та чудовим подаруночком до Нового року.

Отож, вибір за Вами, дайте волю своїм фантазіям! Веселих Вам свят!

Меліса КОРОВАЙ

Майстер-клас

Засновник: Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія - м. Запоріжжя
Видавець: ХННРА
Свід. №22128-12028ПР Серія КВ, видане Міністерством юстиції України від 22.04.2016

Адреса редакції: 69017, м. Запоріжжя, о. Хортиця, Наукове містечко, 59.
Телефон: (061)286-54-81
e-mail: shatohina-ei@ukr.net

Редакційна колегія: Нечипоренко В.В., Васильцова В.І. Волкова С.С., Козарик О.С.

Шеф-редактор Валентина Нечипоренко
Головний редактор Євгенія Шатохіна

Номер зверстано та надруковано в поліграфічному відділенні ХННРА
Тираж: 2500 екз.

Редакція залишає за собою право здійснювати літературне редагування матеріалів

Виходить раз на місяць

Передплатний індекс - 37720

КРОСВОРД

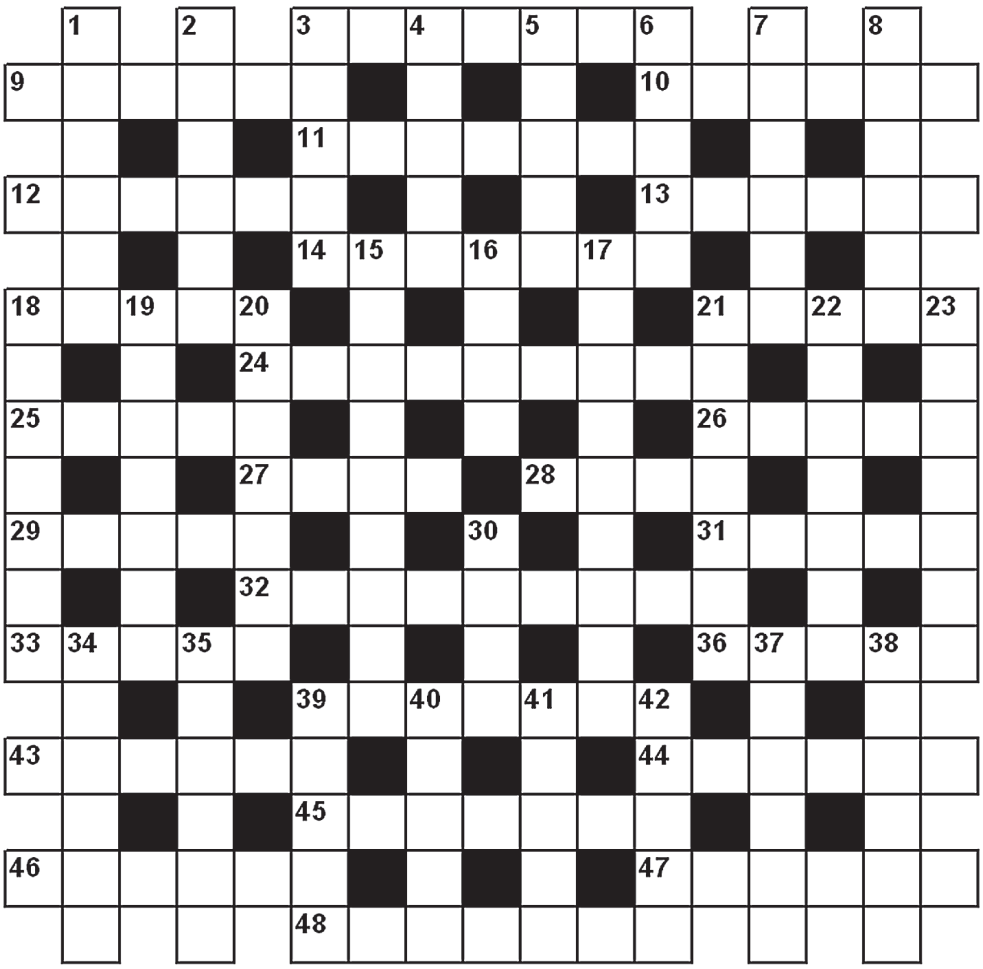

По горизонтали:

1. Какой цветок символизирует самовлюбленность? 7. Защитник справедливости в черной маске. 10. Какую траву и слепой знает? 11. Комплектующая совочка для строительных работ в пределах песочницы. 12. "Блоха" среди гоночных автомобилей. 13. Деревенский вездеход. 14. Скоростной бег, "задаваемый" с испуга. 18. Человек нехилого телосложения. 19. Прибавка к жалованью и палка для ослов. 20. Комната, в которой можно повесить топор. 21. Ее лучше проглотить, чем из-за нее воду возить. 24. Самая надежная опора для потерявшего плавучесть. 27. Исполнительница ведущих партий в балете. 28. Создатель духов. 29. По усам текло, а туда не попало. 31. "Лысый" ковер. 35. Джонс, собиравшийся в "последний крестовый поход". 36. Что такое посошок? 37. Работа экскаватора. 38. Девчонка-подросток, играющая в мужской компании. 42. Сорт мороженого, означающий человека, который любит кушать всякие десерты. 43. И ампир, и рококо. 44. Что бывает сквозным на войне? 45. Гнойные струпья на коже. 46. Средство передвижения Тарзана по воздуху. 47. Глупость, причуда.

По вертикали:

1. Тент по функции. 2. Устройство, занятое поиском мишени для ПВО. 3. "Борец" с одноруким бандитом. 4. "Отправь дурака за ... - он клейкую ленту и принесет" (шотландская шутка). 5. Французы считали, что он длится сорок дней. 6. "Windows" - это операционная... 7. В средние века получила широкое распространение рыцарская геральдика, т.к. опущенное... не позволяло опознать рыцаря. 8. Корона, скипетр, держава - общее слово. 9. Фильтрация как она есть. 15. Бедный квартал на задворках мегаполиса (разг.). 16. Произведение любого положительного целого числа на число ему обратное. 17. Тест на знание собственной биографии. 22. Что воспаляется при перитоните? 23. То, что ученик прячет от родителей, девушка - от жениха, а писатель - от издателя. 24. То, что не следует путать с яичницей. 25. Товар скопом для реализации в розницу. 26. Материал, из которого сделан Медный всадник. 30. Тот, кто даже на кладбище вместо крестов види плюсы. 31. По примете, он свидетельствует о том, что повар, готовивший блюдо, влюблен. 32. Пилот в юбке. 33. Сапожная мера трезвости. 34. "Неспортивное" соревнование. 38. Гвоздь программы военных праздников. 39. Перекресток диаметров. 40. Бархан как продукт работы ветра. 41. Жертва зависти библейского Каина.

ОТВЕТЫ НА КРОСВОРД В ПРОШЛОМ НОМЕРЕ:

По горизонтали: 3. Козерог. 9. Сварка. 10. Жгутик. 11. Курение. 12. Призма. 13. Лебедь. 14. Оторопь. 18. Гольф. 21. Улика. 24. Адреналин. 25. Озноб. 26. Икота. 27. Есть. 28. Утес. 29. Говор. 31. Елена. 32. Жеребенок. 33. Нэцке. 36. Скала. 39. Рассвет. 43. Илиада. 44. Рапорт. 45. Дележка. 46. Эпатаж. 47. Клавир. 48. Адвокат.

По вертикали: 1. Сверло. 2. Гроздь. 3. Какао. 4. Зерно. 5. Ранчо. 6. Гжель. 7. Футбол. 8. Риддик. 15. Тараторка. 16. Рана. 17. Полотенце. 18. Георгин. 19. Ленивец. 20. Фаберже. 21. Унисекс. 22. Ипотека. 23. Атакама. 30. Ибис. 34. Эллипс. 35. Кварта. 37. Капрал. 38. Ларчик. 39. Раджа. 40. Сплав. 41. Вожак. 42. Тракт.

ПОСМІХНИСЬ

– Ты где работаешь?
– Да в аэропорту, туалеты мою.
– Так зачем тебе такая работа, брось ее.
– Да? И уйти из авиации?

– Считаю до трех!
– Я бы на твоем месте вычеркнул эту строчку из резюме.

– Сарочка, давай мы сегодня таки не будем ругаться?
– Мы?! Ой, Сеня, не делай мне мозги! Я шо, одна не справлюсь?!

Две женщины были осуждены и просидели 15 лет в одной камере. Освободившись, они вышли из ворот тюрьмы и еще два часа разговаривали.

Древние люди. Вождь созвал племя.
– Мой народ, отныне за охоту и собирательство в наших лесах, за ловлю рыбы и купание в наших реках и озерах, для вашего же блага станет платным! Половину сборов я буду забирать себе как вознаграждение за заботу о племени, другую половину буду платить воинам, которые будут бить тех, кто не будет платить на благо нашего племени!

– Роза Марковна, я слышала, шо вы-таки женили своего Додика! Ну, и как вам невестка?
– И шо я вам могу сказать. Из профессорской семьи, два высших образования, умеет готовить, хорошая работа, очень аккуратная, шьет, вяжет, играет на фортепиано вобщем, сволочь та еще...

Старая бабка приходит в институт, подает документы, ее допускают к экзаменам. Но, конечно же, спрашивают:
– А зачем вам это, бабуся?!
– Да дед мой, старый, шибко любит студенток!

– Ваши сильные стороны?
– Готов работать за еду.
– Ваши слабые стороны?
– Очень люблю есть.

Лет в 15 гадалка сказала мне, что я все деньги буду тратить на женщин. Сейчас у меня жена и три дочки. Я трачу на них все деньги. А в 15 мне все как-то по-другому представлялось...

Новорічні смаколики
до святкового столу